55081 MÁJ 30. K-2519

- Gondolatok és kísérletek
- Dugonics százötven éve
- Omega (Ballagási melléklet)
- Egyetemi alkotók felolvasó estje
- Új otthonok öröme

SZEGEDI Egyetem

VI. évf. 10. szám — A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA — 1968. május 23.

A júliusi zászló-felvonás előtt

Tíz esztendővel ezelőtt ünnepélyes zászlófelvonással nyitotta meg kapuit az első Önkéntes Ifjúsági Építőtábor a Hanságban. Serény munka és vidám nótaszó hangjai vertek fel a tájat évszázados nyugalmából, ahol eddig vízimadarak éltek háborítatlan életüket. Egy maroknyi, lelkes egyetemistákból álló csoport ütött itt tanyát, hogy munkájával a mezőgazdaság számára hasznosíthatóvá tegye az elmocsarasodott vidéket.

Akkor, tíz esztendővel ezelőtt még kevesen gondoltak arra, hogy a Hanság lesz a bölcsője egy hatalmasra szélesedő mozgalomnak. Ma már a mezőgazdasághoz, az építőiparhoz és más fontos népgazdasági területekhez szervesen kapcsolódik a táborok munkája. *Az építőtáborok a népgazdaságot azokon a területeken segítik, ahol munkaerőhiánnyal küzd, elsősorban ott, ahol bizonyos időszakban, vagy időszakokban rendkívül nagy munkacsúcsok vannak.* A mezőgazdaságban például a gyümölcs-, zöldségérés idején van szükség sok munkáskézre. De folyamatos segítséget adnak a vasúti szállítások gyorsabb lebonyolításában, az építőipari, csatornázási, útépítési munkálatokban is.

A KISZ Központi Bizottság a hagyományokhoz híven ez évben is a népgazdaság azon területein szervezi meg az Önkéntes Ifjúsági Építőtáborokat, ahol munkaerőre a legnagyobb szükség van. ***Elsősorban mezőgazdasági idénymunkák végzése: — zöldség, gyümölcsszedés, növényápolás —, valamint vasútépítés és építőipari munka elvégzése lesz a feladat.***

A jelentkezések befejeződtek. Az illetékes egyetemi és főiskolai KISZ-bizottságok már átadták a megbízóleveleket a hallgatóknak.

A KISZ KB *az egyetemi és főiskolai leányhallgatók részére Balatonaligán a „Martos Flóra" táborban biztosít — gyümölcsszedési, növényápolási — építőtábori munkalehetőséget.*

Szegedről két turnusban utaznak Balatonaligára. Az első csoport, — 120 lány a JATE-ről, 100 a SZOTE-ről és 60 a Tanárképző Főiskoláról — június 30-án utazik. A második csoport augusztus 11—augusztus 24-ig lesz a tábor lakója. Ekkor azonban összesen 50 leány utazhat, ugyanis e turnus nemzetközi jellegű lesz. Az illetékes KISZ-bizottságok a jelentkezők közül már kiválasztották — eddigi eredményeik alapján — azt a 20 leányt, akik a tudományegyetemet, azt a 15 leányt, akik az orvostudományi egyetemet, és azt a 15 leányt, akik a főiskolát képviselik majd a nemzetközi turnusban.

A fiúk Badacsony-Lábdihegyre utaznak. *A „Latinka Sándor" építőtáborban július 28—augusztus 10-ig 20 tudományegyetemi, 15 medikus és 10 főiskolai hallgató, augusztus 11—augusztus 24-ig tartó szintén nemzetközi turnusban a JATE-ról 15, a SZOTE-ról 10 és a Főiskoláról 5 hallgató fog dolgozni a vasúti rekonstrukción.*

A hallgatók azonban nemcsak a KISZ KB által szervezett központi építőtáborokban, hanem ún. helyi építőtáborokban is segítséget adnak a népgazdaság fontos, sürgető feladatainak megvalósításában. *Az idén nyáron is több mint 100 hallgató dolgozik majd a Gorzsai Állami Gazdaságban, 120 hallgató pedig Szegeden különböző építkezések munkájában vesz részt.*

A két egyetem és a főiskola egyre szélesedő külföldi kapcsolatai lehetőséget adnak arra, hogy a legjobb, arra érdemes hallgatók külföldön végezzenek építőtábori jellegű munkát, majd az illető ország legszebb vidékein néhány napot pihenéssel töltsenek el.

Az orvostudományi egyetem 80 hallgatója július—augusztus hónapban Németországba (Greitz, Dresden, Halle) utazik, húsz hallgató pedig Lengyelországban (Bialisztok) vesz részt építőtábori munkában.

Ugyancsak július—augusztusban utaznak a tudományegyetem hallgatói is külföldre, építőtáborba. *Stralsundban és Rostockban 90 hallgató, Greifswaldban 20 hallgató fog dolgozni.*

Ha még egy pillantást vetünk a fenti felsorolásra és összeadjuk a számokat kitűnik, hogy *ez év nyarán Szegedről közel 1000 egyetemi és főiskolai hallgató utazik el a különböző építőtáborokba, hogy ottani tevékenységével részt vállaljon az elvégzendő munkából.* Az építőtábori mozgalom eddigi tíz évében hallgatóink mindig szép eredményekkel tértek vissza. Minden alapunk megvan abban bízni, hogy ez évben is munkájukkal, magatartásukkal kiérdemlik az elismerést, méltón képviselik a József Attila Tudományegyetemet, az Orvostudományi Egyetemet, a Tanárképző Főiskolát.

DR. MÉSZÁROS REZSŐ

A munkaoktatás jövője

Politechnikai konferencia Csehszlovákiában

A gyorsuló időről írott Marx György cikket idézni ma már szinte közhelyszámba megy, s nem újdonság az sem, hogy egy tantárgy hasznosságát emlegetve új gazdasági mechanizmusunk törvényeire hivatkozunk. *De ha a nálunk — s ezt ki kell hangsúlyozni — olyannyira vitatott munkaoktatásról esik szó, akkor ez a hivatkozás nem tűnik üresnek.* Különösen akkor nem, ha figyelembe vesszük, hogy a közvélemény, az egész világon eme oktatás mellett áll.

Nemrégiben, április 17—19. között Csehszlovákiában a pozsonyi kerületi pedagógiai intézet rendezésében Tapolcsányban *öt ország oktatói vettek részt azon a konferencián, melyet a hazaiak a munkaoktatás bevezetésének tizedik évfordulóján tartottak.* A 122 résztvevő zöme természetesen csehszlovák szakember volt, rajtuk kívül jugoszláv, bolgár, NDK-beli vendégek szólaltak fel, s vitatkoztak a plenáris és szekcióüléseken. S — talán nem véletlen — *a két magyar küldött Szegedről, a főiskoláról érkezett oda: Timár András tanszékvezető docens a műszaki ismeretek, Pálfi György tanszékvezető docens, a mezőgazdasági ismeretek oktatója.*

— Számunkra az volt a meglepő, hogy a jelenlevők hazájában mennyivel egységesebben és egyértelműbben áll a közvélemény a munkaoktatás mellett. A tárgy társadalmi fontosságának, hasznosságának elemzésébe, az új, reális tanterv kialakításába nemcsak az oktatókat vonták be, hanem a pszichológusokat, közgazdászokat, a mérnököket és a filozófusokat is... — mondja Timár András.

— Azt hiszem, hozzá kell azt is tennem — vág közbe Pálfi György — ezekben az országokban nem is vitatéma, hogy mezőgazdasági oktatásra is szükség van, mindkét ismeret elsajátítását fontosnak tartják, csupán az arányok rugalmas változtatása a kérdéses, hiszen vidékenként más és más a helyzet.

— Milyen kérdéseket tisztázott még a konferencia?

— Nagyon sokan utaltak azokra az alapos felmérésekre, melyek szerint *a mai gyerekek manualitás tekintetében ingerszegények, ugyanakkor, más tekintetben nagyonis ingergazdagok.* A tárgy feladata tehát — éppen azért, mert a mai gyerekek kevesebbet kapnak e téren a szüleiktől — a manualitás ébrentartása lenne. A csehszlovák kollégák által országos pályázat útján kidolgozott új tanterv azért szabadabb mozgású: nem kötné annyira a pedagógust és a tanulót. Kötelező és választott fejezetekből állna, s ezzel is hozzájárulna ahhoz, hogy a hozott és szerzett adottságokat szinkronba tudják hozni.

— A határozati javaslatok között olyan is szerepelt, melyet itthon sem lenne haszontalan megfontolni: emelni kell a tanárjelöltek számát mindkét szakon. *Csehszlovákiában az is e tárgy megbecsülését mutatja, hogy az ilyen szakos pedagógusok óraszámát csökkentették, s kiemeltnek tekintik a tantárgyat.* Hitűnkben nagyon megerősödve tértünk vissza, mert azt láttuk, hogy az ügy jelenősége egyre nő, s a külföldi szakemberek nagyra értékelik a Magyarországon elért eredményeket.

ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK ● ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK ● ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK ● ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK ● ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK!

Ballada-est, részvétlenség

Furcsa és sajnálatos módon hézagosak maradtak április 29-én este a Kamaraszínház padsorai, melyekbe az operettek vagy bűnügyi vígjátékok szerzői oly sok nézőt csalogattak már be. A népballadák névtelen szerzői, Bartók és Kodály úgy látszik nem jelent akkora vonzóerőt. Sajnos, a műsor első órája azokat látszott igazolni, akik az Orvostudományi Egyetem irodalmi színpadának és a Tanárképző Főiskola énekkarának közös produkciójától távol tartották magukat.

Ebben az időszakban a kamaraszínház székeinek jóvoltából hallhatóan is kifejeződött az a feszélyezettség, melyet a gyenge, iskolás szavalatok váltottak ki, s csupán a főiskolások nagyszerű számai (Bartók: Bánat, Elment a madárka, Madárdal, stb.) és *Veszely* Gabriella egészen kiválóan előadott énekszámai oldották fel időnként a hangulatot. A szünet előtti rész vége felé tört meg a jég: előbb *Teleki* Évi balladáját hallottuk igényes előadótól (*Berki* Emília), majd a „Szabó Orzsika" című balladával remekelt *Eiler* Ilona.

A szünet utáni kórusszámok és szavalatok már egymást múlták felül. Bod Sarolta (Nagy hegyi tolvaj), Halász Adrienn (Gyáva legény) és Balázs Ildikó (János) előadói teljesítménye már azt a kérdést tehette fel a rendezőnek dr. Bajnóczky Istvánnak: miért kellett a tizenöt balladához gyengébb képességű előadókat felvonultatnia, amikor magasabb színvonalon — és mennyivel magasabb színvonalon — oldhatta volna meg ezt nyolc remek hanganyagú szavalóval. Az estnek — a balladák szempontjából — legnagyobb élményét *Magyar* Mária jelentette, aki a Barcsai című balladát adta elő, s vele majdnem azonos színvonalon szavalta el befejezésül a Haláltánc-ot *Varga* Zsigmond.

Amíg a szavalatok csak a műsor második felében nőttek fel a zenéhez, a főiskola nőikara *Kardos* Pál vezényletével csodálatos dolgokat produkált végig. Kodály Hegyi éjszakák című művének előadására csak a monumentális jelzőt lehet használni, s élmény számban ment a Harangszó, az Isten kovácsa s a zárószám, a Pünkösdölő virtuóz interpretálása. A dal hatalmába kerültünk ezen az estén *Gábor* Éva jóvoltából is, aki három Kodály-földolgozás eléneklésével (különösen nagy sikert aratott a Rossz feleség) bizonyította tehetségét.

S még valami: e sorok írója különösen azért érezte nagyon szomorúnak a közönség távolmaradását, mert éppen ez az est bizonyította volna, hogy érdemes a különböző felsőoktatási intézmények kulturális csoportjainak összefogni, közösen adva át a szó és a dal értékeit az embereknek.

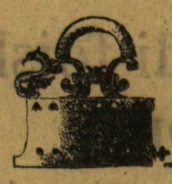

Napimádók

Az erek teste [kifakad
szomjoltó lilán,
házak mögé fut a [nap
tüzes karikán,

Bottal hajtja egy [gyerek
rétre fut vele,
Gurigatja, pörgeti
nő az ősz szele.

Szintócsák vörőse ég,
erdők lombja gyúl
feltámadt tűz a [vidék,
gyümölcse lehull.

Kormosak a felemelt
konok mákfejek,
mindent égrostán [szelelt
szürke pernye lep.

Szétfújja a földekre
özönlők hada,
Nap elé sereglenek,
vállukon kapa.

KATONA JUDIT

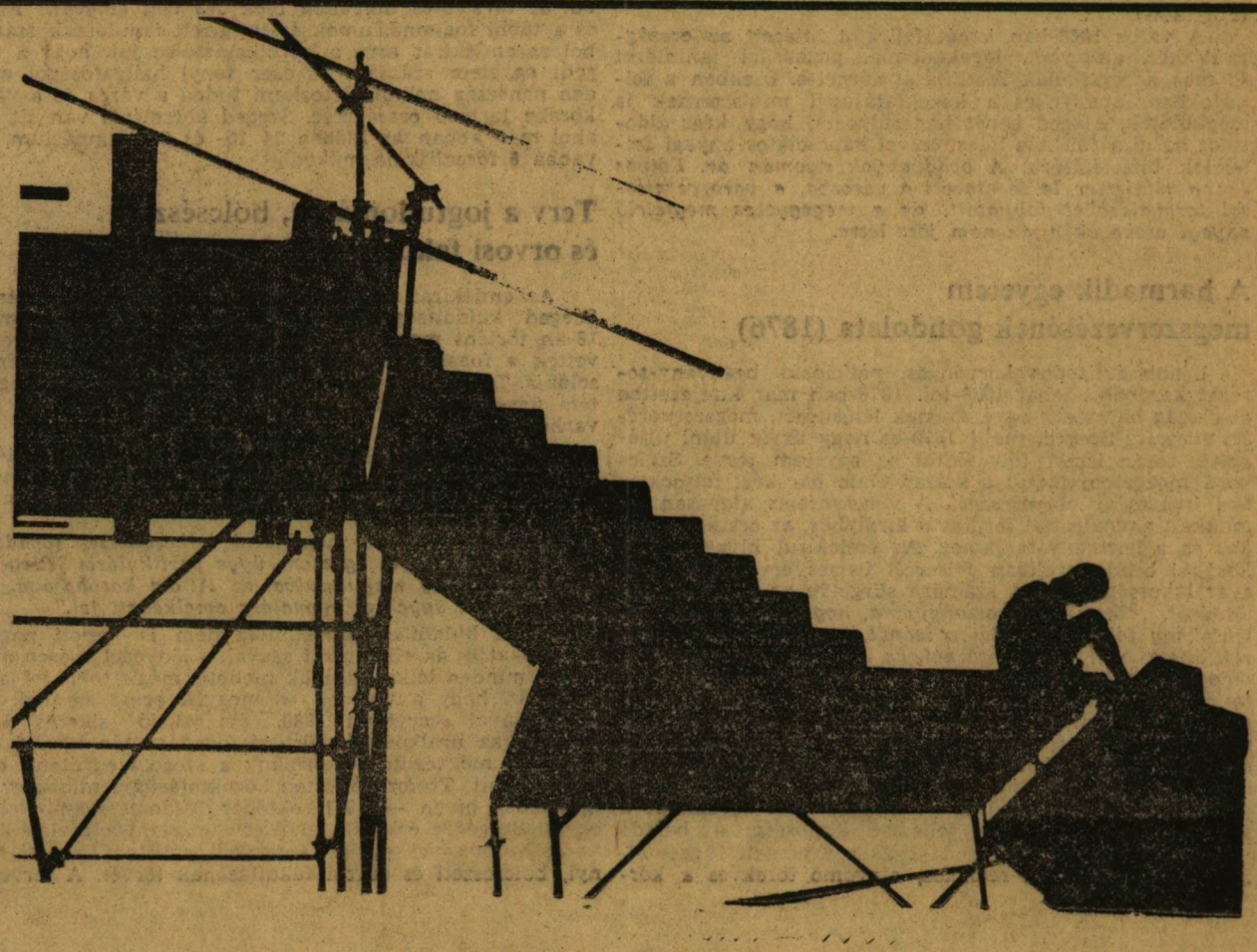

SZAVAY ISTVÁN FELVÉTELE

Gondolatok és kísérletek

az egyetemi felvételi rendszerrel kapcsolatban

GYAKORISÁG SZERINT második helyre került a fiúknál: „Társadalmilag megbecsült pálya". Ez a kiemelés mind társadalmi, mind egyéni szemszögből helytálló, hiszen ennek a pályának a szocializmusban nagy jelentősége van, a beteg emberek pedig bizalommal fordulnak az orvos felé. A leányoknál ez az indíték a gyakorisági sorrendben a harmadik, és a „Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni" motiváció került a 2. helyre. Igen helyesen állapítja meg CSIRSZKA: *„A tanulók többsége gyógyítást ért ezen: a problémákon, bajokon is betegséget ért... Mintha a leányok körében nagyobb fogékonyság volna tapasztalható a pszichés faktorok iránti érzékenység terén. Az emberek lelki problémáinak megértése, a panaszok meghallgatása mind leányoknál fordult elő."*

Az alábbi táblázatban közöljük a legtöbbet előforduló indítékokat.

A FOGORVOSI SZAKRA jelentkezett 71 felvételizővel a kifejezetten manuális szakma különleges igényeinek megfelelően *dr. Geréb* György főisk. tanár (Tanárképző Főiskola Pszichológiai tanszékének vezetője) és *dr. Tóth* Károly egyet. tanár, a II. sz. Fog- és Szájbeteg Klinikájának igazgatója alkalmassági vizsgálatokat végzett el. A kiválasztott 8 próba a tremor-vizsgálattól a megfigyelőképesség vizsgálaton, figyelemkoncentráció-, szenzomotoros reakcióidő-, kézbiztonság-vizsgálatig stb. terjedt ki. A teljesítménypróbákat rangsorolták, összesítették és a jelölteket ezen az alapon 1—71-ig rangsorolták. Az eredményeket a felvételi pontszámmal egybevetve a szélsőséges diszkordanciák elősegítik a reálisabb döntést a jelöltről esetleg felvethetik a jelölt irányítását kevésbé manualis igényű területre. *A kapott anyag matematikai-statisztikai feldolgozása annak eldöntésére is lehetőséget nyújtott, hogy melyik vizsgálati teszt mutatkozott legjellemzőbbnek.* Az összesített pontszám kiszámítására olyan matematikai képletet szerkesztettek, amelyben a részvizsgálatok külön-külön a nekik megfelelő értékeléssel szerepeltek:

$$T = 2{,}2A_1 + 3{,}4A_2 + 2A_3 + 1{,}8A_4 + 2A_5 + A_6 + 2{,}2A_7$$

ahol T = az összesített pontszám, A (i = 1,2 ... 7) pedig az egyes részpróbák pontszáma. (E vizsgálatok részletes adatai és eredményei a „Felsőoktatási Szemlében" a közeljövőben megjelennek.)

Leggyakoribb pályaválasztási indítékok

	Fiúk szám	Fiúk %	Csirszka adatai %	Leányok szám	Leányok %	Csirszka adatai %
1. Másokon lehet segíteni	71	91,0	100,0	95	96,9	83,8
2. Társadalmilag lya	55	70,5	81,9	59	61,5	57,0
3. Mások problémáival, bajaival lehet foglalkozni	52	66,7	63,0	71	74,0	71,0
4. Alkalmat ad az elmélyült gondolkodásra	46	59,0	—	49	51,0	—
5. Sok emberrel lehet érintkezni	40	51,3	53,0	70	72,9	—
6. A materialista felfogás érvényesül benne	37	47,4	—	51	53,1	—
7. Az élet nagy kérdéseinek megoldásával foglalkozik	37	47,4	38,0	55	57,3	—
8. Lehetőség nyílik feltalálásra, újításra	36	46,2	—	45	46,9	—
9. Egyéni elgondolásokat meg lehet valósítani	32	41,0	35,5	29	30,2	—
10. Megfontolásra, elmélkedésre ad alkalmat	32	41,0	—	48	50,0	—
11. Sajátunkból lehet adni másnak	31	39,7	—	40	41,5	—
12. Változatos munka	29	37,2	—	39	40,6	—
13. Önállóan lehet alkotni	27	34,6	—	29	30,2	—
14. Jó kereseti lehetőséget ad	19	24,4	—	12	12,5	—
15. A szocializmus építése szempontjából kiemelt fontosságú pálya	19	24,4	—	28	29,2	—
16. Aprólékos munkát igényel	18	23,1	—	21	21,9	—
17. Többen dolgoznak együtt	18	23,1	—	21	21,9	—
18. A nyelvtudás érvényesül benne	13	16,7	—	17	17,7	—
19. Tiszta munka	13	16,7	—	16	16,7	—
20. Tetszik az a környezet ahol folyik a munka	13	16,7	—	22	22,9	—

Raven-féle intelligencia vizsgálati eljárás

A felvett hallgatók (orvos és fogorvos) a felvételi vizsgák szűrőjén a legjobbnak bizonyultak közül valók. *A felvételkor végzett tesztvizsgálatokkal a figyelemkoncentráció tekintetében a hallgatókra vonatkozóan a várható értéket nem kaptuk meg, aminek legfőbb okát az előzetes írásbeli-okozta fáradtságban látjuk.* A „motivációs teszt" a gyakoriság tekintetében első helyeken olyan pályaválasztási indítékokat jelzett, amelyek orvosnak készülőktől várhatók. Természetesen felvetődik itt az őszinteség kérdése is. Kíváncsiak voltunk ezek után, hogy a „legjobbak" válogatott csoportja hogyan elégítette ki a hozzáfűzött reményeket és bizalmat a félév végi vizsgák eredményeinek tükrében. Másrészt a felvételi vizsgák psychés körülményeinek és gátló tényezőinek kikapcsolása után egyik viszonylag legobjektívebb teszttel, a Raven-teszttel ellenőrizni akartuk a felvettek intelligenciáját, mintegy az egész felvételi rendszer és az ott végzett tesztvizsgálatok ellenőrzéseképpen.

ELŐRE KELL BOCSÁJTANUNK, hogy itt is meggondolásokra van szükség. Az észleltek alapján felvetődhet a kérdés, vajon a hallgatók elég komolyan vették-e a vizsgálatot? Nemcsak a várttnál kisebb teljesítmény miatt, mert ez az erősen leszűkített exponálási idővel részben összefüggésbe hozható, hanem itt arra gondolunk, hogy bár a hallgatókkal a vizsgálat felmérő jellegét ismertettük, valamint azt, hogy az eredmény helyzetüket semmiképpen nem érinti, mégsem sikerült a teljesen önálló munkát biztosítani.

(A tanulmány befejező részét június 8-i számunkban közöljük.)

DR. KISZELY GYÖRGY —DR. WAGNER ÁDÁM

Három nap harminc előadása

Régészek konferenciája Szegeden

Öt évvel ezelőtt még mindössze tizenöt résztvevője volt a szegedi régészeti tudományos ülésszaknak. Idén április 23. és 25. között a szegedi akadémiai székház nagytermében ötvennél kevesebben egyszer sem voltak az üléseken: általában 80—100 érdeklődő látogatta az előadásokat. A fejlődés azonban nemcsak ebben van, abban is, hogy *alig-alig akad már konkrét ásatási beszámoló, az előadások többsége vitát kezdeményező új koncepciókat föltáró anyag.*

Ehhez természetesen hozzájárult a külföldiek aktív részvétele. Újvidékről *Nagy* Sándor, Ungvárról E. *Balaguri*, Bukarestből E. *Comsa*, Nyitráról J. *Lichardus*, Lengyelországból J. *Kempisti* és Drezdából V. *Weber* utazott Szegedre — mindegyikük saját maga fedezte költségeit —, hogy részvételével segítse az ülésszak munkáját. S hogy többen nem jöhetnek, annak elsősorban az az oka, hogy a rendező szervek — a JATE ókortörténeti és régészeti intézete és a Móra Ferenc Múzeum — *a mérsékelt támogatás miatt csupán értesítéssel élhet, előadók meghívására már nem futja.*

Pedig az ülésszak életképességét nemcsak az öt év számtalan előadása bizonyítja. Az is többek között, hogy — látszólag helyhez kötött, az Alföld régészeti kutatásain alapuló — témája nem maradt egy pillanatra sem provinciális, sőt újabb sajátossága, hogy az előadások egy része már a régészet és a természettudományok kapcsolatán alapult. *Katona* Ferenc—*Kiszely* István előadása például az orvostörténet szempontjából vizsgálta meg az avarkori állítólagos koponyaműtétek kérdését, *V. Vadász* Éva referátuma pedig módszertani szempontból is sok újat adott azzal, hogy a kalocsai járás őskori településtörténetét klimatológiai tényezők figyelembevételével tárta fel. Ugyancsak az éghajlattani viszonyokkal magyarázta *Erdélyi* István a nagyállattenyésztő népvándorláskori népek helyváltoztatását, melyet régebben egyesek ösztönökre vezettek vissza.

Az ülésszak két nagy érdeklődést kiváltó előadását *Nagy* Sándor és *Makkay* János produkálta. Az újvidéki kutató az úgynevezett őrdögárkok, vagyis hosszanti földsáncok feltárási eredményeiről számolt be, melyek a magyar—jugoszláv együttműködés gyümölcsei, Makkay pedig az Erdély neolitikumából származó tatárlakai táblák írásjeleit elemezve jutott arra a feltevésre, hogy a vidék akkori lakossága a korai sumér birodalommal volt közvetlen kapcsolatban.

A két szegedi kutató közül *Gazdapusztai* Gyula azokról az ásatásokról tartott koncepciózus előadást, melyekről a tanév elején lapunk is beszámolt, *Trogmayer* Ottó új adatokkal járult hozzá a kora neolitikus temetkezési szokások ismeretéhez.

A három nap harminc előadása — mint már említettük — az akadémiai székház nagytermében folyt le. A tudományos ülésszak eredményességét szolgáló, s egyben eredményeit elismerő segítség volt ez az Akadémiai Bizottságtól. *Az ezután másfél évenként összehívandó ülésszak jövője azonban azt kívánná, hogy — az illetékes szervek fokozottabb anyagi támogatásával — az alföldi régészeti kutatások nagyhatású, nemzetközi centrumává nőhesse ki magát.*

V. M.

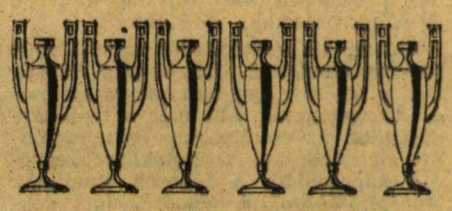

A szegedi főiskolai mozgalom

Részletek egy készülő tanulmányból

(Folytatás)

A város 1868-ban ismét feliratot intézett az országgyűléshez, amelyben jogakadémia, gazdasági tanintézet és más középiskolák felállítását sürgette. Ezekben a feliratokban, amelyeket a közoktatásügyi miniszternek is megküldtek, Szeged ismét hangsúlyozta, hogy kész áldozatot hozni a főiskola létesítésével kapcsolatos anyagi feltételek biztosítására. *A beadványok nyomán dr. Eötvös József miniszter le is utazott a városba, a városvezetéssel tárgyalásokat folytatott, de a megegyezés megfelelő anyagi eszközök hiján nem jött létre.*

A harmadik egyetem megszervezésének gondolata (1876)

Újabb évtizedes kérvényes, peticiózás, beadvány-sorozat kezdődött tehát 1868-tól. 1876-ban már kifejezetten az ország harmadik egyetemének létesítését, megszervezését sürgette Szeged, majd 1879-es nagy árvíz utáni újjáépítés során ismét fölvetődött az egyetem terve. Széles körű mozgalom indult a század eleje óta kért felsőoktatási intézmény elnyeréséért. A városvezetés alaposan kimunkált emlékirattal fordult a királyhoz, az országgyűléshez és a kormány tagjaihoz. Az emlékirat hivatkozott a korábbi beadványokban felsorolt összes érvekre, a magyar lakosságú Alföld számára sürgetve az egyetem felállítását. *„Nem szorul bizonyításra, hogy Szeged, két jelentékeny folyó összetalálkozásánál, az alföldi és az osztrák államvasút csatlakozásnál, az Alföldnek és az alföldi magyarságnak igazi földrajzi központja, az országnak a főváros után legnagyobb és kereskedésre nézve is második városa; azon körülmény folytán pedig, hogy tiszta magyar város, kétségtelen, miként nemzeti tekintetekből egyedül Szeged lehet azon város, hová egy alföldi egyetem illetékesen felállítandó lesz."*

Lépten-nyomon kitűnik az emlékiratból egyébként a magyar nacionalizmusra jellemző kettősség: a haladó szellemű és eszmeiségű hadakozás a gyarmati függés ellen, s ugyanakkor a reakciós, elnyomó törekvés a környező más népekkel szemben. Dr. Lázár György volt szegedi polgármester, ki egyik munkájában ismertette az emlékirat érveit, azok elemzése közben írta: *„... az egyetlen magyar város* (t. i. Szeged), *mely az alvidék megizmosodott német kultúrájának ellentállni mindenkor képes volt."*

Nem érdektelenek az emlékiratban a szegedi iskolákra vonatkozó számadatok: *„... a szegedi főgimnáziumba a század elejétől fogva 800—850 tanuló jár. E nagy számból az 1878/79-es tanévben csak 343 volt szegedi."* Ebből és a többi főgimnáziumok érettségizett tanulóinak számából az emlékirat arra a következtetésre jut, hogy a szegedi egyetem számára az ezer főnyi hallgatóságot minden nehézség nélkül biztosítani tudná a város és a város körébe tartozó országrész. Szeged körzetéről van itt szó, ahol már abban az időben 24 fő- és 5 algimnázium, továbbá 6 főreáliskola működött.

Terv a jogtudományi, bölcsészeti és orvosi fakultások felállítására (1881)

Az emlékirat nyomán az uralkodó nem kerülhette el Szeged küldöttségének fogadását, ami 1880. november 18-án történt meg. A város deputációjával együtt résztvettek a fogadáson a szomszéd választókerületek képviselői is. Több város és megye a Szegeden létesítendő egyetem ügyében ugyancsak feliratot intézett a királyi udvarhoz.

A város küldöttsége a fogadásról készített jelentésében elmondja, hogy *„a város kérelmét mindenfelé, minden körben: a sajtóban, a tudomány, a törvényhozás, az élben, rokonszenvezőn, mondhatni lelkesedéssel fogadták, úgy, hogy a szegedi egyetem ügye partikuláris jellegéből kivetkőztetve és megtisztulva, az Alföld közóhajává lett és a nemzeti ügyek színvonalára emelkedett fel."*

Ha a küldöttség tartalmilag nem is kapott pozitív válaszokat és az elhangzott szavak a lényeget erősen mellőzték minden lelkesültségük mellett, mégis több jel arra mutatott, hogy a városok és megyék egész sorának támogatásával szervezett 1880. évi akció sikeres lesz. Ugyanis az uralkodónál történt fogadás után királyi engedéllyel megkezdte a kormány a szegedi egyetem előmunkálatait. Trefort Ágoston közoktatásügyi miniszter — ígéretéhez híven — 1881. október 23-án szakembereivel együtt Szegedre érkezett, ahol értekezleten dolgozták ki a város vezetésével együtt a szegedi egyetem jogtudományi, bölcsészeti és orvosi fakultásának tervét. A tervezet kidogozásához a fővárosból dr. Eötvös Lóránd, dr. Korányi Frigyes, Thán Károly, Fodor József és Hauszmann Alajos egyetemi tanárok nyújtottak segítséget. A tervezetet a minisztérium az 1882. évi 35 519. számú leiratában közölte Szegeddel és felkérte a város vezetőségét, hogy *„a maga szempontjából nyilatkozzék az azokban felállított követelmények, különösen a kórházra és kórodákra felállíttattak kivitelezhetősége iránt."* A város 1882. évi 283. sz. alatt felterjesztett határozatában válaszolt a miniszteri liratra Ezúttal is késznek muatkozott minden áldozatra és felajánlotta az egyetem céljaira a főreáliskola épületét, a Somogyi Könyvtárat, vállalta a kórház megfelelő kiépítését és a szükséges telkek biztosítását, 1 268 000 korona értékben.

Millennium: közművelődési palota, várostörténet és újra az egyetem (1893)

Hiábavaló volt azonban minden áldozatvállalás, a terv csak terv maradt. Egy jó évtizedig nem történt semmi, mígnem az 1893. évi szeptember 13-án tartott városi közgyűlés a szegedi egyetem ügyében újabb emlékirat felterjesztését határozta el, amelyben kifejti, hogy *„a város törvényhatósága a millennium méltó megünnepléséről tanácskozván elhatározta — egyebek között —, hogy a város mognorafiáját 28 000 korona költséggel megíratja, 40 000 korona költséggel közművelődési palotát emel és felkéri az illetékes tényezőket, hogy az 1882-ben megszakadt tárgyalások felvételét rendeljék el, s az ezer év kultúrájának legméltóbb betetőzéséül állítsák föl a harmadik egyetemet."* Az emlékirat hivatkozik arra, hogy a meglevő két egyetem, a budapesti és a kolozsvári túlzsúfolt. Ennek megszüntetésére a harmadik egyetem felállítása múlhatatlanul szükséges; majd igyekszik bizonyítani, hogy e harmadik egyetem megalapítására a legalkalmasabb város Szeged lehet. Felsorolja a városfejlődés mozzanatait, a népesedési viszonyokat, a szegedi lakosság környékbeli kirajzása ellenére bekövetkezett 12 000 fős gyarapodását, az iskolai helyzetet, majd számbaveszi a Szegeden létesített hivatalok, iskolák, tudományos intézmények sorát, az árvízvédelem, az egészségügy, a közművelődés érdekében kifejtett tevékenységét. Végül az emlék- [illegible] felállítását, nevezetesen a városi könyvtárat, a kórházat, a szükséges telkeket és egymillió koronát.

(A tanulmány befejezése következő számunkban. Szerk.)

DR. DEVICH ANDOR

Dugonics emlékezetére

Ünnepségek az író halálának 150. évfordulóján

Május 5—6-án Dugonics András halálának 150. évfordulója alkalmából a József Attila Tudományegyetem, Szeged mj. város tanácsa VB Művelődésügyi Osztálya, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat városi szervezete és a Magyar Írók Szövetsége Dél-Magyarországi Csoportja Dugonics Emléknapokat rendezett Szegeden. A két napos program május 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az író sírjánál rendezett koszorúzási ünnepséggel kezdődött, ahol Diós József gimnáziumi igazgató mondott beszédet. 11 óakor a Dugonics utcai általános iskola falán elhelyezett emléktáblát koszorúzták meg. Itt Oltvai Ferenc levéltári igazgató emlékezett meg a 150 éve halott íróról. Délben a Dugonics szobornál rendezett koszorúzási ünnepségen Mocsár Gábor József Attila-díjas író méltatta Dugonics érdemeit. Május 6-án hétfőn este fél hétkor Dugonics-kiállítást nyitott meg dr. Nyíri Antal egyetemi tanár az egyetemek központi épületében, majd az aulában összegyűlt közönség a hét órakor kezdődő igényes, színvonalas emlékest műsorát élvezhette, amelyen a Szegedi Nemzeti Színház művészei: Csernák Árpád, Gregor József, Kovács János voltak a közreműködők. Az emlékestet Kovács József, a művelődésügyi osztály vezetője nyitotta meg, majd dr. Szauder József c. egyetemi tanár mondott nagyhatású emlékbeszédet, amihez dr. Szathmári István egyetemi docens és dr. Szendrei János főiskolai tanár korreferátumai csatlakoztak. Alábbiakban dr. Szauder József emlékbeszédéből közlünk részleteket.

...azt hihetnők, hogy a könyv, lévén bizarr zagyvaság, senkinek sem kellett. Tudjuk viszont, hogy éppen ellenkezőleg: az Etelka hozta meg az első magyar könyvsikert, az 1788-ban megjelent könyv 1000 példányát két év alatt szétkapkodták, hamarosan második, majd harmadik kiadására is sor került. Egyáltalán nem túlzás azt mondanom, hogy könyvolvasásra tanítani meg a magyarokat Jókai előtt igazában Dugonicsnak sikerült.

Vajon arathat-e ilyen osztatlan sikert egy művészi szempontból teljesen elhibázott alkotás? Alig hihető. Osztatlan sikerről beszéltem, számba véve a legkényesebb ízlésű kortársakat is. Mennyire jellemző a kor legnagyobb írójának, az írás igazi szakértőjének, Kazinczynak az ingadozása, majd egyre pozitívabb állásfoglalása, mikor Dugonicsról beszél! Kazinczy érdekes módon ugyanazt értékeli Dugonics művében, mint amit a Dugonics emlékoszlopát megéneklő Csokonai is néhány évvel később: azt az írót, aki merészen behatolt — Csokonai szavával — „a feledékenység setét barlangjába" és a múltat, triumfálni „az idő elmúlandó voltát". Talán nem tudta — Kazinczy és Csokonai! — hogy ez a Dugonicstól felidézett magyar előidő a történetíróri hitelesség szempontjából hamis? De bizony tudták, lebalábbis sejtették, különben nem írta volta Kazinczy levelében, hogy ízetlen galantériát, meg nacionalista affektációt talált a regényben. Vagy azt kell gondolnunk, hogy a nemesi-nemzeti mozgalom elonyomulásának hatására Kazinczy 1790-ben jobbnak látta mást írni, meggyőződése ellenére, mint amit 1788-ban mondott ki ugyanarról a könyvről?...

Kazinczy és Csokonai éppen azt a Dugonicsot ünnepelte, azt az írót, aki „atyáinknak régi idejekre" vitt vissza, mint Kazinczy írta, azt az írót, aki „a feledékenység setét barlangjából" hozta elő, elevenítette fel a múltat. Bizonyosan azt a Dugonicsot dicsérték, aki végre valami hitelesebbet mondott el a magyarság ősi idejéről, regényes főszövegben és hozzá hangolt anonymusi vagy sajnovicsi lábjegyzetekben, mint addig bárki más. Ez pedig tény: ha ma közhelynél közhelyszerűbb tudomásunk van az Árpád nevéhez fűződő honfoglalásról és a finnekkel, lappokkal való nyelvrokonságról, az a széles közvéleménybe Dugonics regényes találmányán keresztül hatolt be legelőször.

Azt világítottuk meg most, hogy mi is rejlik Kazinczy és Csokonai elismerése mögött, mi rejlik Kazinczy ama mondatában, hogy Dugonics az ősi időkre akart visszavinni bennünket és adagiumainkat megmentette az elvesztéstől. Azt a két tendenciát ismerték el tehát, mely hatásosan összeilleszkedett Dugonics regényében: egyrészt a honfoglalási témának Árpád személye és a rokonság körüli kidolgozását, másrészt az ősi múltnak és a napi jelennek gátlástalan egymásbavetítését. Amikor Kazinczy az adagiumok megmentését említi, közel jár a regény keletkezése és hatása alapelvének felfedezéséhez. Az adagium ugyanis, mely közmondást, velős mondást jelent, már a humanizmus óta nagy megbecsültségnek örvendett: úgy gondolták ugyanis, hogy a velős mondások, közmondások, szólásmódok egy régi nagy filozófiai rendszer kiszakított darabjai, mintegy maradványai egy ősi, nagy bölcsességnek, mely szétszóródott. Vagyis: leszálltak a nép közé, s csak a nép közt találhatók meg ismét. Természetesen a régi nagy írók, akik még közel voltak az ősforráshoz, sokat megőriztek műveikben ebből az ősi bölcsességből. Nos: ma a népnél és régen a nagy íróknál! Régi és népi így vegyül össze az adagium, vagyis az életbölcsességet kifejező közmondás megítélésekor. Még tömörebben: mélyen hitték, hogy ami a népi az régi is egyúttal, amit a nép ajkáról jegyez fel a gyűjtő, az méltó a legműveltebb ember érdeklődésére is, mert ősi filozófia van benne.

Ez volt Dugonics gondolkozásának legmélyebb, alapvető és az Etelka egész regényes világképét kisarjaztató csírája. A mai irodalomtudomány is elismeri ennek a régit a népivel összekapcsoló 18. századi koncepciónak rendkívüli jelentőségét, romantikus nemzeti mozgalmunk s egész népiességünk egyik igen korai és hatékony indítékát.

...De ne feledkezzünk meg az alkotóról, ha már fő művéről és a korhoz való viszonyáról beszéltünk. Ha egy kis időre is, idézzük magunk elé végül Dugonics Andrást, életét, karakterét, pályáját is.

Nagyapja még Dalmáciában született; apja, bár anyanyelve még dalmát volt, már tisztségviselő polgár Szegeden; a fiú a magyarságnak egyik legtüzesebb, szinte türelmetlen hirdetője lett. 1750-ben Dugonics András beiratkozott a piarista gimnáziumba. E lépéssel jó úton indult el: a kor magas, felvilágosult műveltségét is biztosító rendnek lett végül a tagjává, mikor 1766-ban felszentelték. Medgyesen fogott hozzá a vers és a próza, valamint az eposz és regény határmesgyéjén járó eposzkísérleteihez, a Trója veszedelmé-hez és az Ulisses történetei-hez. Az 1780-ban megjelent Ulisses történetei-ben figyelmeztet egy s más arra, hogy az Etelka világa, stílusa, ábrázolásmódja felé vezet Dugonics írói fejlődése: leginkább az, hogy az Odüsszeia regénynyé alakul át és hogy Dugonics népiessége kezd kibontakozni. Az Etelka sikere után — ami ugyan nem jelentett anyagi sikert is — annak sikerét, bár rengeteget írt, többé nem tudta meg sem közelíteni, s szintúgy a mű érdemeit és szépségét sem. Élete utolsó éveiben amikor Szegeden élt, 1808-tól 1818-ig családi körben, csak egy művön dolgozott, és az Etelka után alighanem a legfontosabbikon: a Magyar Példabeszédek-en. Két kötetében óriási anyagot halmozott fel, mely nyelvészeti és néprajzi szempontból talán még ma sincs kellőképp feldolgozva. Látom ilyenkor az öreg hetvenegynéhány éves Dugonicsot, amint elvegyül a nép közé, ott van a vásárban, beül a készülő hajómederbe a superok közé, s nyugodtan jegyezgeti, ami érdekeset, jellegzeteset e hajóépítők beszéde a felszínre vet. 1818. júliusában, 150 évvel ezelőtt csöndesen, lankadó erővel, fájdalmak nélkül hunyt el.

Szerették s ezért mélyen gyászolták az egész országban, még a német újságok is.

Dugonics vitte be a magyar nyelvű közvéleménybe — Attila helyett — az Árpád nevéhez fűződő honfoglalásnak és a vele összekapcsolt berendezkedésnek egész költőies világát.

Dugonics támasztotta fel egy nemesi, egyoldalú, szűkös szemléletű magyar ellenzék védelmében azt a tarka, de gazdag, ritka szépségű magyar nyelvi örökséget és azt a magyar folklorisztikus hagyományt, mely aztán előbbutóbb elvált a reakciós nemesség emlékétől.

Dugonics volt a magyar példabeszédek és jeles mondások első és legsúlyosabb gyűjtője, ránk testálva hagyatékát.

Végül: adni egy nevet a leánygyermeknek egy furcsa, 18. századi ötlet szerint idáig csak Dugonicsnak sikerült. Igaz, hogy ő csak érdekes regényalakjára gondolt ezzel a névvel. A névadást tőle függetlenül folytatta az utókor.

Fejezzük be tehát Kazinczy szép szavaival: „nagy szerencsével hatott a tömegre Dugonics, maradjon örök áldásban emlékezete! Neki senki sem köszöné meg amit adott, legalább nem a nemzet nevében; de hányan keresztelték lyánygyermekeiket Etelkának! Az közhála vala."

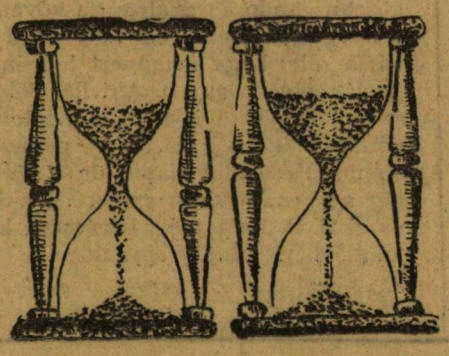

A műszaki haladásért

A XX. század első évtizedeiben kezdődött és napjainkban mind szélesebben kibontakozó tudományos-technikai forradalomban minden kezdeményező szerepnek óriási jelentősége van, mert apró építőkockákból épül fel végső soron a tudomány három nagy, determináló területén végbemenő változás. *Az energetikában, az atomenergia felszabadításával, továbbá a vegyi, a nap- és a hőenergia közvetlen villamos-energiává való átalakításával, az automatizálásban valamennyi folyamat komplex gépesítésével és automatizálásával, valamint a vegyiparban a kemizálással, a természetben található anyagoknál kedvezőbb tulajdonságú műanyagok létrehozásával* minden tudományág, a termelés, az egész emberiség a tudományos-technikai forradalom közvetlen haszonélvezőjévé válik, mert hinni kell abban, „hogy minden tudomány egyetlen célja csak az, hogy megszüntesse az emberi munka keservét" — mint ahogy Bert Brecht mondja a Galileo Galilei-ben.

Az idén, májusban nyolcadszor megrendezett műszaki hónappal a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Csongrád megyei szervezete, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa és a KISZ Csongrád megyei bizottsága ismét szép eredménnyel rakta le a maga építőkockáit, szakmai és társadalmi lelkesedését, s amit külön ki kell emelni — társadalmi munkán alapuló tevékenységükkel, a műszaki haladásért, a tudományos-technikai forradalom javára.

Az egy hónap alatt lezajlott 100 rendezvény közül különösen kiemelkedett az ünnepi megnyitó előadás, amelyet dr. *Kolos* Richard egyetemi tanár, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnökhelyettese tartott. *Előadása a vállalati gazdálkodás és a műszaki fejlesztés kérdéseivel foglalkozott, az új gazdaságirányítási rendszer viszonyai között.* Szintén plenáris előadáson adott tájékoztatást *dr. Tasnádi* Emil, az Országos Találmányi Hivatal elnöke, az újítások, találmányok és iparjogvédelem kérdéseiről. A harmadik plenáris előadás J. M. *Juran* professzor, az Amerikai Minőségellenőrző Szervezet elnöke, nálunk is megjelent könyve alapján foglalkozott a minőségtervezés, -szabályozás és -ellenőrzés problémakörével.

Az előadásokat értékelve az is idetartozhat, hogy a 100 rendezvény közül 76 Szegeden, 4 Hódmezővásárhelyen, 13 Szentesen, 4 Csongrádon és 3 Makón volt. Az előadások többségét — mintegy 80%-át — üzemekben, intézményekben, közvetlen a munkapadok mellett, a problémák életközelségében rendezték meg. Az üzemi előadások közül legtöbbet vállalt a gép- és élelmiszeripar (15—15%-ot), majd a közlekedés (12%-ot) és a faipar (10%-ot).

A központi előadások sorában egy-egy iparágon belül több szakmát érdeklő előadásokra is sor került. Ilyenek voltak: a modern héjszerkezetek alkalmzása az építészetben. A franki cölöp-alapozás elméletével és gyakorlati bemutatásával szintén az építészek foglalkoztak. Több ipari előadás ügyesen és a célnak megfelelően foglalkozott szakmai és gazdaságpolitikai témakörökkel. Szakmai körökben nagy érdeklődéssel kísérték a középfeszültségű elosztóhálózatok gazdaságos kialakításával és üzemeltetésével foglalkozó előadásokat. *Szintén a műszaki hónap keretében hangzott el az az előadás, amely a holográfiát vette témájául. Ez az új, alig ismert tudományág teljesen új lehetőségeket kínál az optikai rögzítésre. Lényege, hogy nem kétdimenziós képet örökít meg, hanem magát a fényt „fagyasztja be", valódi térhatású élményt reprodukálva.* Külön érdemes az említésre, hogy élelmiszeripari szakemberek programjában milyen gazdagon kapott helyet a minőség kérdése.

A gazdag program és a szép megvalósítások mellett ennek a rendezvénysorozatnak is voltak szervezési hibapontjai. Pl. Amikor az MTESZ plenáris előadást rendez egy általánosan érdekelt témakörben ugyanazon a napon egyik tagegyesülete ne szervezzen Szegeden baromfiipari ankétot, vagy egy másik ne hívjon össze ugyanarra a napra szilikátkémiai konferenciát. Azután, Szeged térségében a textilipart nem csupán a rostipar képviseli. *Az algyői olaj- és gázmező nagy kincse is többet érdemelt volna, mint három előadás.* A műszaki hónap programjában egy-egy előadással vett részt a bőripar, az energiagazdálkodás, a geodézia, a méréstechnika és a szilikátipar.

Az idén új programmal gazdagodott a műszaki hónap, ugyanis a rendezvénysorozat keretében szervezték meg Szegeden az I. Országos Textilipari Konferenciát és Ifjúsági Találkozót.

A VIII. Műszaki Hónap rendezvényei ismét felhívták a figyelmet a munkástól a mérnökig a műszaki fejlődés és a termelés legfontosabb kapcsolataira, hogy ezek eredményeit a társadalom előtt álló gazdasági feladatok minél ügyesebb és célszerűbb megoldásának szolgálatába tudják állítani.

DR. BÁTYAI JENŐ

Művész? Pedagógus?

László Anna

Ragyogó ősz volt. Még a főiskola kopár udvara is megtelt tündökléssel. S a falakon is a színek csodái keltek életre. A rajzszakosok őszi tárlatán csak egy falrészlet ütött el a többitől. Az, amelyen nem befejezett képek sorakoztak. Göcsörtös fák, heverő tehén, ülő akt sötét, szinte durva körvonalai szabdalták a rajzlapok fehérségét. Tanulmányrajzok — mormoltam magamban. És — hogy lehet az, hogy csak tanulmányrajzaiddal találkoztam eddig? — kérdezem most László Annától.

— Sokat vitatkoztunk erről a főiskolán is. Én nem tartom az ilyen jellegű rajzokat tanulmánynak. De fontosnak tartom, hogy az ember először az alapokat szerezze meg. A Tömörkény Gimnáziumban tanultam meg azt, hogy nem lehet eleget rajzolni. Vissza-visszajárok oda amellett, hogy a Tábor utcai képzőművészeti körben is dolgozom. Fejet jól rajzolok, de az alakokkal még most sem vagyok mindig megelégedve.

Sem a középiskolában, sem a főiskolán nem tanultunk anatómiát, ezért, ha csak lehet, aktozok. Lehet, hogy magadban mosolyogsz ezen, de én láttam felsőéves főiskolásokat kínlódni egy kar vagy egy láb megrajzolása közben. Ahhoz, hogy az ember magát idővel ne csak rajztanárnak, de művésznek is mondhassa, véleményem szerint hozzátartozik ez a rengeteg szén és tusrajz, amit te tanulmánynak neveztél.

— A második, a Farkas Palival együtt rendezett kiállításon azért már más volt a véleményem. De mintha az kiérleltebb is lett volna...

— Valószínűleg azért láttad annak, mert a rajzokon kívül volt ott más jellegű kép is. Néhány metszet. Egy cink meg linók. Azt hiszem, annak amit én csinálok formailag sokat jelentene, ha volna lehetőségem sok-sok metszetet csinálni.

— Talán bizony ezeket a kis népművészeti tárgyakat is te készítetted, ha már ilyen sokirányú az érdeklődésed...

— Nem, azt nem — tiltakozik nevetve. — Mindig részt veszek a megyei képzőművészeti körök kiállításán, s ott ellátnak ilyen díjakkal. Legutóbb pedig az országos kiállításon is díjazták az Anya című képemet.

— Engedj meg egy nagyon sematikus kérdést még: mik a további terveid?

— Erre csak sematikus választ lehet adni: sokat szeretnék rajzolni, amire, mivel férjhez mentem, egyre kevesebb az időm. Aztán tanítani szeretnék. Olyanokat szeretnék tanítani, akiket már érdekel a rajz, olyánokat, amilyen és voltam valamikor.

László Anna ott lakik, ahol a város a legközelebb van a Tiszához. A gátnál, mely a házakat védelmezi. Arra tisztább a levegő, élesebbek a valóság körvonalai. Talán ezért rajzolja olyan határozott vonalakkal a fákat, melyek az emberekhez hasonlítanak. Biztos kézzel az embereket, akik ültetik, nyesik és kivágják a fákat.

PORTRÉ **László Anna metszete**

Három szemeszter után

Orvosegyetemünk marxizmus—leninizmus intézetének működéséről

Három szemeszter telt el azóta, hogy létrejött a Szegedi Orvostudományi Egyetem önálló marxizmus—leninizmus intézete. Az eltelt három félév választ adott az akkori kérdésre: *hogy illeszkedik be a tanszék az orvosegyetemi oktatás speciális szervezetébe, tud-e alkalmazkodni a szaktanszékek, a szakmai képzés által meghatározott oktatási feltételekhez — meg tudja e valósítani a szakmai képzéssel összehangolt világnézeti-politikai oktatás, nevelés ráháruló követelményét.* Erről a kérdésről és a rá adott válaszról beszélgetünk *dr. Székely* Sándor docenssel, a tanszék vezetőjével.

Munkára serkentő légkörben

— Tavaly januárban kezdett funkcionálni az önálló tanszék, amelynek oktatói személyzete a három tudományegyetemi tanszékről verbuválódott; — kezdi Székely Sándor, s így folytatja — most már elmondható, hogy a tanszék légköre, szelleme jó, munkára serkentő. Azt hiszem, ennek a három félévnek ez a további munka szempontjából döntően fontos eredménye. Gondjaink természetesen most is vannak. Itt, ebben *a meglehetősen öreg Hunyadi sugárúti épületben 13 oktató számára összesen 6 helyiségünk van. Ha tán egyszer az épületben levő 3 magánlakás helyiségeit a tanszék megkaphatná, megszűnne ez a problémánk.* Feltételesen mondtam, mert tudomásunk van arról, hogy az egyetem a következő években felújítja az épületet, s mi ezzel egyidőben másutt kapunk majd elhelyezést. A felújítás a tervek szerint 1973-ig megtörténik.

— Mindez azt mutatja, hogy a munka tárgyi feltételei szempontjából a következő évek jelentős változásokat hoznak. S mi a helyzet a tanszék oktató-nevelő munkájában?

— Egyik legfőbb törekvésünket így tudnám megfogalmazni: profilírozás! *A Művelődésügyi Minisztérium Marxizmus—Leninizmus Oktatási Főosztálya speciális tematikákat dolgoztatott ki az orvosegyetemek részére.* Ezek a tematikák átmeneti megoldásként kitűnőek: jó átmenetet adnak egy olyan marxizmus—leninizmus oktatáshoz, ahol a szakmai képzés és a világnézeti oktatás-nevelés optimális összhangja valósítható meg. A tanszék oktatói most még maguk is ismerkednek az orvosi tudományterületek legfőbb eredményeivel, szemléletével. Ez fontos nagyon ahhoz, hogy a világnézeti nevelés a szakmai képzéshez kapcsolódhasson s még hatékonyabbá váljon. *Szakítani kell a kölcsönös „példatár" szemlélettel: a szaktudományok és a marxizmus—leninizmus tartalmi kölcsönhatására van szükség az oktatásban.*

Közéleti feladatok az egyetemen

— A tanszék tehát megtalálta a maga különösen fontos helyét az egyetem oktató-nevelő tevékenységében. S vajon az oktató-nevelő munka feladatainak ellátása mellett részt tudnak-e vállalni az egyetemi élet, a „közélet" diktálta tennivalók ellátásában?

— Jó kapcsolat alakult ki az egyetemi pártszervezet és a tanszék között. *A pártszervezet kezdeményezésére a tanszék oktatói az egyetem intézeteiben rendszeresen tartanak politikai tájékoztatókat aktuális nemzetközi és hazai témákról.* Eddig 27 ilyen tájékoztatónk volt s év végéig további 20—25 tájékoztató megtartását tervezzük. Az intézetek a tájékoztató előtt írásban kérdéseket juttatnak el hozzánk s az előadó e kérdések alapján készül föl. Az eddigi tájékoztatóknak általában jó volt a visszhangja. Az egyetem állami ideológiai bizottsága és a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyeteme e tanévben *magas színvonalú tanfolyamot indított az oktatói kar részére a modern természettudományok filozófiai problémáiról. A tematika a természettudományok jelenlegi legizgalmasabb kérdéseit, a legújabb eredmények, felfedezések, filozófiai, ismretelméleti tanulságait próbálja összegezni.* Előadások hangzanak el a matematika, a relativitás-elmélet és a kvantumelmélet filozófiai problémáiról s más nem kevésbé érdekes témákról. A tanszék tevékeny segítséget nyújtott a tanfolyam megszervezésében s profitálunk a tanfolyamból úgy is, hogy megszereztük az előadások teljes anyagát, amit szeretnénk a tanszéki munkában felhasználni. Tartalmas a tanszék kapcsolata az orvosegyetemi KISZ-szervezettel is. Azontúl, hogy kísérletképp az érdeklődő hallgatók speciálkollégium keretében ismerkedhettek a kibernetika filozófiai kérdéseivel, a IX. Kongresszus anyagának folyamatos feldolgozásakor, majd pedig a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója kapcsán oktatóink nagy számú előadást tartottak a hallgatóknak. *A jövő tanévben a KISZ-szel történt megbeszélésünk alapján munkacsoportot szervezünk érdeklődő hallgatókból, akik a kül- és belpolitikai élet különféle időszerű témáit dolgozzák fel s a tanszék segítségével egy-egy terület „szakértőivé" képezhetik magukat.* A munkacsoport — kezdeménye esetleg egy későbbi tudományos diákkörnek — *dr. Bárány* Ferenc tanársegéd vezetésével vállalkozhat majd különböző időszerű kérdésekkel foglalkozó tájékoztatók megtartására is. E mellett a kitűnő kezdeményezés mellett a tanszék vállalta a KISZ-vezetők havonként egy alkalommal történő informálását is. Már említettem, hogy jó kapcsolat alakult ki a tanszék és az egyetemi pártbizottság között. Ez abban megnyilvánul, hogy a tanszék oktatói között van pártbizottsági tag, alapszervezeti vezetőségi tag, pártcsoportvezető is; szinte valamennyi pártalapszervezetben ott van a tanszék egy-egy oktatója.

Jó együttműködés a testvértanszékekkel

— Szó esett már arról, hogy a tanszék oktatói a JATE három ideológiai tanszékéről verbuválódtak. Milyen a kapcsolat a két testvérintézmény ideológiai tanszékeivel?

— Különösen jó a kapcsolatunk az „anyaországgal" — a József Attila Tudományegyetem három tanszékével, bár rendszeres a véleménycsere köztünk és a Tanárképző Főiskola marxizmus—leninizmus tanszéke között is. *A JATE filozófiai tanszékének kezdeményezésére valósult meg országosan először valamennyi filozófia-oktatót területileg összefogó rendezvénysorozatként az elméleti konferenciák sorozata, amelyen gyakorlatilag a Dél-Magyarország területén működő összes filozófiát oktató pedagógus résztvesz.* A JATE filozófiai tanszéke mellett jó a kapcsolatunk a tudományos szocializmus és a politikai gazdaságtan tanszékkel, valamint a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetem tanszékeivel. E kapcsolatokból természetesen elsősorban mi profitálunk. Másfél év!... Ennyi idő telt el a tanszék megalakulása óta. Sok energiát vett el tőlünk a szervezési munka, a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás nem is könnyű feladata. Mégis maradt idő és energia a tudományos munkára is, bár e területen van még a legtöbb tennivalónk. Két aspiránsunk van jelenleg; Fehér István kandidátusi disszertációja megvédése előtt áll. Készül egy kisdoktori disszertációnk is. *Szeretnénk a következő években egyre több publikációval számot adni tudományos munkánkról. A tanszék káderfejlesztési programja ilyen szempontból is serkentően hat minden tanszéki oktatónkra.*

■

Három szemeszter utáni számvetésként figyelmet érdemlően tartalmas, eredményekben gazdag s távlataiban reményeket ébresztő orvosegyetemünk marxizmus-leninizmus intézetének mérlege. Az egyetem legfiatalabb tanszéke „benjámini" szerénységgel beszél ezekről az eredményekről, amelyek mögött harc és munka, sok-sok vitatkozás húzódik meg. *Másfél év alatt a tanszék pozíciója megszilárdult, nemcsak az egyetemi oktatásban, de az egyetem közéletében is. Az eddigi eredmények meggyőznek arról, hogy a következő esztendőkben az egyetem állami és pártvezetésével karöltve képes lesz a tanszék betölteni azokat a feladatokat, amelyek a kommunista szakemberképzés nagyszerű célkitűzéseinek megvalósításában felsőoktatási intézményeinkben valamennyi világnézeti tárgyat oktató tanszékre hárulnak.*

PAPP LAJOS

ÉS: szerkesztők, lányok

Április 19-én este a Petőfi Leánykollégium olvasójában hallgatók és más kíváncsi vendégek várták az Élet és Irodalom szerkesztőit. A beszélgetésnek is nevezhető vita nyolckor kezdődött, és éjfélre ért véget. Már ez is mutatja, hogy nemcsak tessék-lássék formaság volt ez a meghívás, amelyre hozzánk ellátogatott *Erky* Edit, *Faragó* Vilmos, *Nemes* György és *Csák* Gyula.

Nemes György főszerkesztő a lap céljáról, a lapban folyó vitákról beszélt bevezetőben, majd a vendégek mindegyike bemutatkozott és megismertetett bennünket munkájával, elgondolásaival. Csák Gyula például egyik újabb írását olvasta fel bemutatkozásképp.

SZEGEDI **Egyetem**

Ballagnak a főiskolások

Hétszáznegyvenen

Ballagási beszámolónkat, mint minden évben, most is a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának ünnepségével kell kezdenünk. A nappali tagozaton idén négy osztály százhuszonhét diákja vett búcsút május 8-án az iskolától, a negyvenkét levelező és tizenhét esti tagozatos „öregdiák" mellett. A ballagó diákok küldöttsége megkoszorúzta az iskola névadójának mellszobrát, majd az iskola udvarán — mely ismét képtelen volt befogadni a szülők, rokonok, ismerősök tömegeit — folytatódott az ünnepség. Szabó Olga Ady-szavalata után a KISZ-bizottság nevében Gombai Ildikó búcsúzott, a diákok nevében Hernádi Sándor válaszolt, majd Juhász Antal igazgató bocsájtotta útnak meleg szavakkal a búcsúzó diáksereget.

Május 11-én két felsőoktatási intézményünkben voltak ballagási ünnepségek. A Tanárképző Főiskola negyedéves diákjai tanszékenként búcsúzkodtak az Alma Mátertől, majd az április 4. úti épület udvarán közös ünnepségre gyűltek össze. A hagyományokhoz hűen nemcsak a tanszéki, hanem a központi ünnepség keretét is irodalmi műsort adta. A 257 ballagótól a főiskola nevében dr. Megyeri János tanszékvezető főiskolai tanár búcsúzott, ezúttal a pedagógusi pálya feladatait, nehézségeit, és szépségeit ecsetelő ünnepi beszéddel.

Ugyancsak ezen a szombaton indult útnak a Gyógyszerésztudományi Kar ballagóinak népes csoportja. Az ország legtávolabbi vidékeiről idelátogató szülőkkel, rokonokkal, búcsúzó oktatókkal zsúfolásig telt szemklinikai nagyteremben a kilencvenöt ballagó nevében Kiss Elza évfolyamtitkár mondott köszönetet az intézmény oktatóinak, vezetőinek átadva a következő évfolyamnak a KISZ-bizottság zászlaját, majd dr. Kedvessy György tanszékvezető egyetemi tanár, a kar dékánja mondott búcsúztató beszédet. A hagyományokhoz híven a hallgatók ezután fiákerre ülve mondtak búcsút egyetemi éveik városának.

A ballagások sorát az orvostudományi egyetem általános orvosi karának és fogorvosi szakjának búcsúja zárta. A 179 orvos és 25 fogorvosjelölt ballagása május 17-én reggel a szülészeti klinikán kezdődött, ahol Bártfai György búcsúzott el az évfolyam nevében, majd ezt követte még harminckét intézet, klinika, tanszék kis helyi ünnepélye, melyen a hallgatók megemlékeztek oktatóikról, segítőtársaikról — még a menzáról is, hiszen a búcsú mindent megszépít. A ballagás az anatómiai intézetben a hagyományos zászlóátadással zárult.

OMEGA

MELLÉKLET INTÉZMÉNYEINK VÉGZŐS HALLGATÓINAK

Ha a fiáker megáll...

Ha a fiáker, amely húsz, vagy huszonöt társával végiggördült a városon, míg a benne ülők, tegnap lányok és fiúk, ma már komoly nők és férfiak énekszóval búcsúztak az itt töltött esztendőktől, Szegedtől, amihez annyi emlékük kapcsolódik, s az egyetemtől, ahonnan — érzik — mégis nehéz elszakadni, ha valahol megáll a fiáker, kiszállnak a benne ülők és elbúcsúznak egymástól is. Most voltak így együtt mind és utoljára, ők, akik eltöltöttek négy, öt, vagy hat esztendőt főiskolán, orvosegyetemen, tudományegyetemen tanulással és készülődéssel erre a napra, a búcsúzásra. Halad a kocsisor, a fiákeres nyugodt, lassú tempóban hajt, ráér, megvan a megállapodás, megvan egész napra a kereset. A kocsi bőrhuzata tisztán fénylik, ragyog a lovak szőre is. Virágok vannak mindenfelé, a kocsikon füzérekként s csokorban a rajta ülők karján. Elbúcsúzni az intézetektől, sikerek és kudarcok színhelyeitől, professzoroktól, oktatóktól, akik irányításával generációk követik egymást, haladnak előre a tanulásban, felkészülésben s haladnak el évről évre itt is, ebben a kocsisorban, hogy aztán, ha a fiáker megállt, egyedül, a maguk erejére, tudásukra és képzettségükre utaltan haladjanak tovább a sokfelé ágazó utakon. Ott énekel a holnapi tudós, a sikeres felfedező, s mellette ül kis betegségek később már névtelen gyógyítója, kórházi, vagy körzeti orvos. Ott megy, aki holnapután már egy falusi iskola pedagógusa lesz valahol, vagy művelődési otthont vezet, táncosokat, meg színjátszókat tanít és háztájit kap a szövetkezettől, hogy legyen egy kis kukoricája, ha tán disznót akarna hizlalni télre. Ott halad a festő, s a másik, aki verseket ír, de most mindkettőjüknek elég az ének, hogy kifejezzék vele, mit éreznek, mitől szorul el egy-egy pillanatra a torkuk. Múlik az idő. Jókor reggel elkezdték és már dél felé jár. Múlik az idő, lám, mennyivel őszebb édesanyjuk haja és hajlottabb édesapjuk háta, mint hat évvel ezelőtt volt. Ott állnak a várakozók közt valahol, a lányukra, fiukra büszkén és egyre fáradtabban, mint a holnapi nagymamák és nagyapák. Ha a fiáker megáll s a benne ülők kiszállnak, végetért a gondtalan diákélet időszaka s a jóval nehezebb, rögösebb önállóság gyalogútja következik. A társadalom várja az új orvost a nyugdíjba menő régi helyére, a felépült új iskolába az új tanárt s elvárja tőle, hogy megnyert helyén munkája becsületes, sikeres és a köz javát szolgáló legyen. Aki így dolgozik, annak nincs mitől félnie, az előre halad, bárhol is kelljen megtennie az önállóság, a felelősség első lépéseit. Felelősség ez az út, nemcsak önmagáért, nemcsak gyermekeiért, ha majd családot alapít, de a közösségért, a társadalomért való felelősség egyben. Minden emberért, aki egy közösen épített nagy úgy falain munkál. A tudása által számára kijelölt helyen, de társaival mindenütt, mindenben, mindig egyenlően.

P. L.

A zsák

Naszreddin hallgató csodálatos kalandja

Történt, hogy egyik nap éppen társaival mulatta az időt ama furfangos, de mindig jókedvű Naszreddin hallgató — kit ti is jól ismerhettek már a róla keringő sok-sok történetből —, mikor arra lett figyelmes, hogy a Háginak nevezett teaház egy másik asztalánál őt egy férfiú igen bősz pillantásokkal méregeti. Visszanézett rá, s amikor felismerte, hirtelen fölkacagott majd társaihoz fordult.

— Látjátok ott azt az embert, akinek a tekintetében fenyegető kések vannak? Megismertem. Vele kapcsolatos egyik utóbbi mulatságos kalandom.

— Mondd el, ó, Naszreddin — kérlelték őt a többiek — hadd derüljünk rajta mi is veled együtt.

— Hát jó. A városban, ahol jártam, egy régebbi csíny miatt ellenségemmé lett a főbiró, s mikor a poroszlók elkaptak valami apróságért, rövid úton arra ítélt, hogy zsákba dugva lökjenek a folyóba, mely keresztül folyik a városon. Be is dugtak a zsákba, s vittek a folyóhoz, de hogy a májusi nap elég melegen sütött, a két ember letámasztott egy fához, s elment valahová, hogy lehűtse magát egy itallal. Éreztem, ha most nem teszek valamit, bizony, csúf halállal végzem. Hangokat hallottam a közelből, úgy tettem hát mintha erősen küzködnék a szabadulásért, s közben egyre azt mondogattam: „Nem akarok iskolaigazgató lenni Budapesten! Nem akarok könyvtárt vezetni Székesfehérváron!" Meg efféléket. Hallom, hogy körém gyűlnek, suttognak, vitatkoznak, majd valaki — ez a haragtól füstölgő személy volt — odajön egészen mellém és megszólít: „No és, lakást adnak-e?" Ebből sejtettem, hogy pedzi a horgot, s kész lenne bekapni egész kis biztatásra, hát biztattam: „hogyne, benne van a feltételekben, három és fél szobás állami lakás, teljes összkomfort, gázfűtés, hideg-meleg víz, nekem is jó volna, csakhát nem tudom mivel hogyan bebútorozni!" Ő folytatta: „s a fizetés, az mennyi?" Mire én: „azt mondták, hogy 3500 az alap, de óraadással, mellékállásokkal meg lehet az ötezer is; csakhát minek nekem ennyi pénz, meg az a felelősség... ajjajjaj!" Erre ő: „s mond csak, lehetséges az, hogy te egy ilyen állást nem akarnál elfoglalni? Nem ejtessz te át engem?!" Én: „Barátom! mit gondolsz te rólam, aki mindig a becsület, a nemes erények élő szobra voltam! Szerencséd, hogy itt vagyok, ebben az átkozott zsákban, különben felelned kellene sértő gyanúsításodért!" Ő kérlelni kezdett: „egy pillanatra se gondolj rosszra barátom, nem akartalak én téged megbántani, csak tudod manapság nem lehet elég óvatos az ember". Majd még közelebb hajolt és szinte suttogva kérdezte: „s tán azért dugtak ebbe a zsákba, hogy akaratod ellenére iskolaigazgatónak Budapestre vigyenek?" Én: „úgy van barátom, ládd, megfosztottak a szabadságomtól is, olyan erősen kívánják, hogy én legyek az iskolaigazgató". Ő még halkabban: „mondd, nem cserélnénk helyet? Én bebújok a zsákba, leszek helyetted igazgató s te kapsz tőlem 200 forintot". Én először hallani sem akartam a cseréről, szabadkoztam s közben azon izgultam, vissza ne érjen a két bőtorkú poroszló, utóbb azonban engedtem a csábításnak. Ő kioldta a zsák száját, én kibújtam s ő nagy hálálkodások közt a helyemre mászott, kezembe nyomva a 200 forintot. Még arra is megkért, hogy jó erősen kössem be a zsák száját, nehogy kiderüljön a csere mielőtt Budapestre érnének. Megtettem neki, aztán odébbálltam, ugrándozva és hangosan kacagva féktelen jókedvemben. Úgy látom, a hideg fürdőt szerencsésen megúszta az én cseretársam. Hanem a 200 forintját hiába kérné, nem tudnám neki visszaadni. Azóta sem volt nálam egy napnál tovább egy összegben ennyi pénz.

Ezt a történetet mesélte el a teaházban a furfangos Naszreddin, nagy mulatságot szerezve vele társainak, s újabb bosszúságot annak a másik asztalnál ülőnek, ki sorsát megérdemelte, mert pénzzel, csalással akarta azt megszerezni, amire tudása, értelme, tekintélye nem tette érdemessé.

Ballagáskor

(gyermekvers)

Kerek a vén föld és
kerekded az ég.
A hold gömbölyű s
[lám,
kerek a kerék,
amely itt forogva
példázza nekünk:
szerencsénk
[forgandó
s fordul életünk.
Kezdődik az új kör.
új a fent, a lent
Később
[megtanuljuk,
hogy ez mit jelent.

Pályázati gondok

Május 16-ig a dékáni hivatalok tájékoztatása szerint a végző hallgatók helyzete a következőképp alakult.

A 113 hallgató közül a 16 társadalmi ösztöndíjastól eltekintve a bölcsészkaron pályázatra jogosult 97 ötödéves. 77-en pályáztak 172 álláshelyre. Eddig 20 hallgató (a pályázók 26%-a) jutott álláshoz, 35-nek valamennyi pályázatát elutasították, egy hallgatónak egyáltalán nem érkezett válasz, 22-nek egy-két kérelmét elutasították — a harmadik iskola még hallgat. A helyzeten segíthet némileg, hogy 15 német szakos (nőtlen illetve hajadon) hallgató részére az NDK-ban biztosítanak állást — Szegedről öten pályázták meg ezt az álláslehetőséget.

Jelenleg a természettudományi karon sem sokkal bíztatóbb a helyzet. *A 127 tanárszakos közül a 19 társadalmi ösztöndíjast leszámítva a 108 pályázatra jogosult közül 87 élt a lehetőséggel. 35-en jutottak álláshoz (a pályázók 40%-a).* A nem tanári szakosoknál sem sokkal bíztatóbb a kép egyelőre: 64 hallgató közül 11 volt a társadalmi ösztöndíjas — 53 pályázatra jogosult közül 18-an pályáztak, de még választ sem kaptak.

Sokkal bizakodóbbak az Állam és Jogtudományi Karon. *A 99 utolsóéves hallgató közül 18 a társadalmi ösztöndíjas, a 81 pályázatra jogosult közül 79 adott be kérelmet.* A kialakulatlan helyzetben csak annyit tudtak közölni, hogy legfeljebb 10—12 hallgatóval lesz majd probléma. Ez abból eredhet, hogy túl sok pályázat futott be a szegedi helyekre, és az ügyvédi munkaközösségek sem tudják befogadni a pályázók tömegeit. Egyelőre az is sok félreértést okoz, hogy a hat hónapról háromra csökkentett zárógyakorlat sem a legjobb megoldás: az állást hirdető felek már végzett hallgatókra számítanak. Ezt a problémát csak a tervbe vett 9 féléves tanterv oldhatná meg.

A Tanárképző Főiskoláról már kedvezőbb adatokat kaptunk. *A 257 negyedéves közül 28 volt a társadalmi ösztöndíjas — 229 pályázatra jogosult hallgatóból 206 adott be kérelmet (összesen 428-at). Eddig 108 fogadta el a fölajánlott állást, s még 18-an kaptak az illető szervektől igenlő választ.* A pályázók 62 százalékának tehát már adott a lehetőség, hogy elfoglalják helyüket a katedránál. A legtöbb pályázat a Csongrád megyei állásokra futott be (97), Budapestre 41, Bács-Kiskun megyébe 67, Szolnok megyébe 35, Pest megyébe 40, Békés megyébe 55 pályázatot küldtek el.

Lapzártáig az orvostudományi egyetemről csak a gyógyszerészkarról kaptunk információt. A végzősök július közepén már el is foglalják helyüket abban a gyógyszertárban, ahol gyakorlati idejüket kell letölteniök — az esetek többségében ott is fognak véglegesen elhelyezkedni. *A 23 társadalmi ösztöndíjas mellett a 72 pályázó számára is bőséggel volt állás, s a hallgatók általában a reális helyzetnek megfelelően, s ezáltal eredményesen tudtak ügyeikben eljárni.* Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar, Szolnok és Baranya megye fogadta a legtöbb szegedit.

Rajzos kérdésünk: mi a diploma?

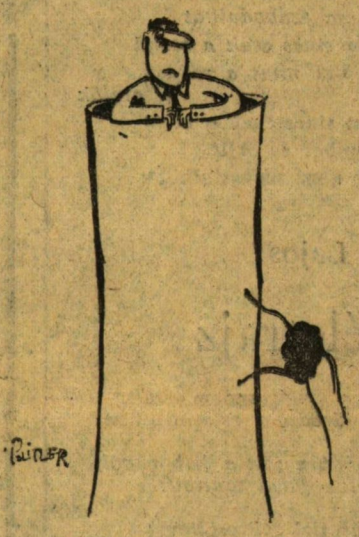

ELEFÁNTCSONTTORONY?

Kovács találkozik az utcán Kissel.

— Tudod-e, ki kapja az állást X-ben? — kérdezi Kis. Kovács fejét rázza. Nem? Hát nem tudod, hogy Nagy kapja, mert az igazgató unokanővére unokája sógorának a nagybácsija?!

Kovács sírva elrohan. Kis találkozik Naggyal. — Tudod-e — kérdezi tőle, hogy ki kapja az állást X-ben? Nem? Hát természetesen Kovács, aki az igazgató unokanővére unokája sógorának a nagybácsija!

Nagy sírva elrohan. Kis bemegy a trafikba, levélpapírt vesz, és levelet ír: Drága Balambér bácsim! El se képzeled, milyen boldog vagyok, hogy megkaptam az állást X-ben. Remélem, még lesz módom meghálálni szíves segítségéd...

Apróhirdetés

Tizenhárom magyar—történelem szakos hallgatót fogadnánk szeretettel szerény kis hatemeletes gimnáziumunkban, Dunarekesztőn. A pályázatok alacsony száma miatt ezúton kérjük az elhelyezési bizottságok szíves segítségét. Házaspárok előnyben. Valamennyi hallgató számára háromszobás családi házat biztosítunk háztájival. Jelige: „Késő bánat, most már utánunk a vízözön."

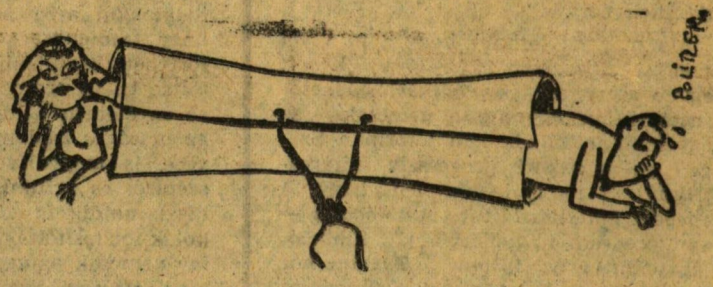

LAKÁS FIATAL HÁZASOKNAK?

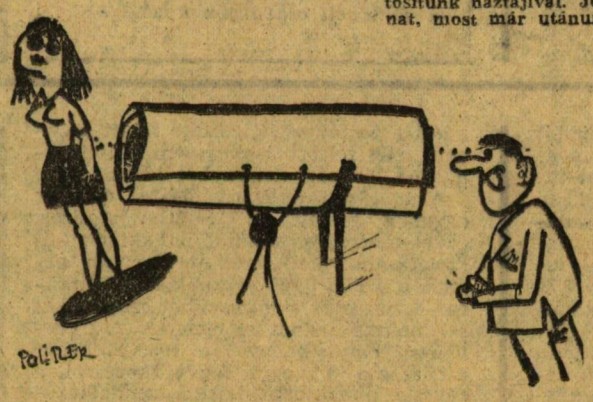

JOBB KILÁTÁSOK ESZKÖZE?

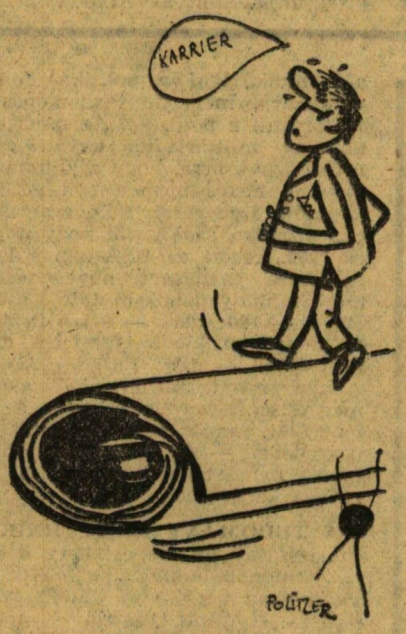

AZ ÉRVÉNYESÜLÉS ÚTJA?

SZAVAY FOTÓ

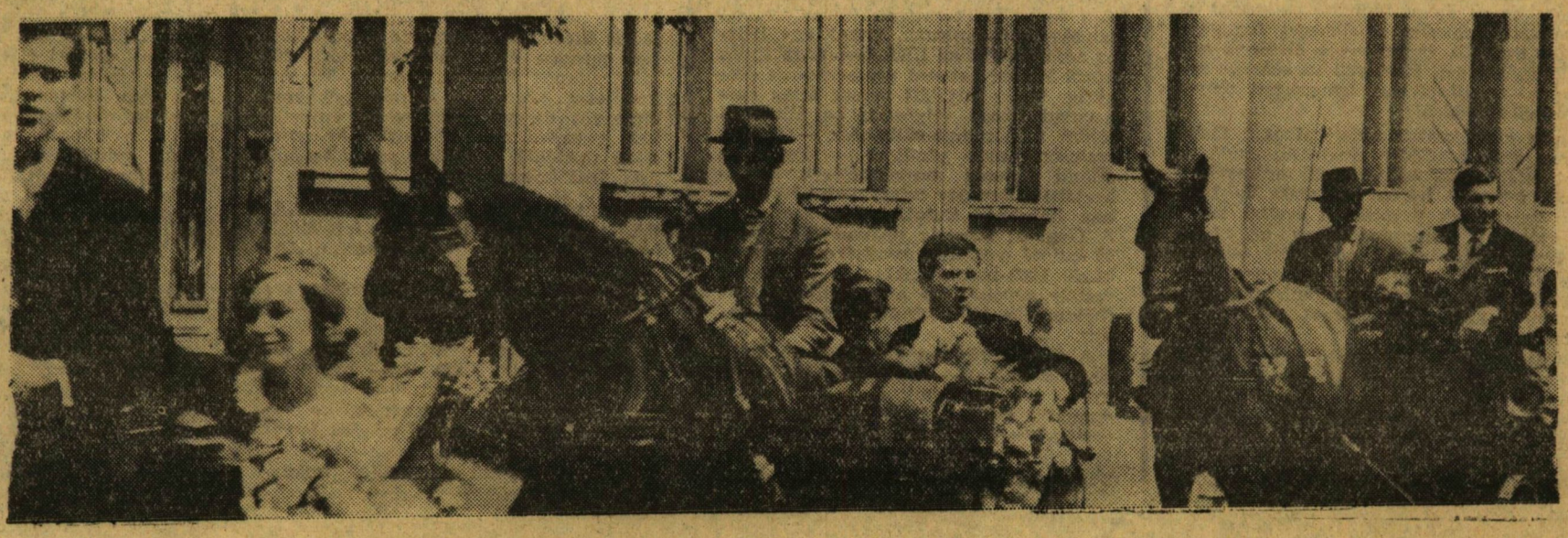

Elindult a hagyományos fiákersor ebben az évben is. A végzős orvosok elbúcsúztak az egyetemtől, a várostól, az itt töltött évek emlékeitől.

Egyetemi alkotók felolvasó estje

A szerzőkkel és felolvasókkal, újságírókkal együtt huszonkilencen voltak május 10-én este a bölcsészkar VII. számú termében az egyetemi alkotókör bemutatkozásán. Az érdektelenség — a bölcsészeknek, ha jól számolom, két százaléka volt ott — nemcsak az elkapkodott szervezésnek (Art Kino volt ugyanebben az időben), a vizsgaidőszak közeledtének a következménye, hanem annak is, hogy — az általános közönyt ne is emlegessük — az alkotókör egyelőre még önmagát keresi, időre és erőinek alapos fölmérésére van szüksége ahhoz, hogy tradícióihoz híven töltse be szerepét az egyetem kulturális életében. Ezt tükrözték egyébként a nyolc alkotó bemutatott művei is. Gróf József, Szeleczki Klára, Székely Isván, Tandi Lajos, Vass Imre és Székely Ákos költeményei, Szuromi Pál és Szabó Zsuzsa novellái melyeket Sajti Emese, Nagy Endre, Notheisz János és Koch Valéria adott elő. Az est előtt dr. Kovács Sándor Iván adjunktus mondott koncepciózus, a tradíciókat és távlatokat tömören elemző bevezetőt.

v. m.

A Szegedi Egyetemi Alkotókör felolvasó estje elé*

Tíz évvel ezelőtt, 1958 tavaszán, az ellenforradalmat követő konszolidáció viszonylag korai időszakban alakult meg a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán Király István és Kiss Lajos vezetésével a fiatal írók köre. E szerveződés 10 éves jubileuma kölcsönöz ünnepi jelleget a mai Alkotókör bemutatkozó fellépésének. Ha a most jelentkező egyetemi-főiskolai írócsoport jellegét, valamint a felnevelő intézmények, a város és az ország szellemi-irodalmi életében betölthető szerepét akarjuk körülírni, nem kegyeletből kell visszanyúlnunk a hagyományokhoz, de a történeti folyamatosság logikájával hitelesített tanulságok kedvéért.

Ma már jól látható, hogy a 10 évvel ezelőtti Alkotókör 1958—1961 között egyéb szervezeti és publikációs lehetőségek híján egyesítette nemcsak az egyetemi írókat, hanem jóformán Szeged egész akkori progresszív írótársadalmát. S az is kétségtelen, hogy *A Szegedi Fiatalok 1959-es Antológiája* — ami programját, koncepcióját, funkcióját tekintve az 1958-as *Tűztánc*-hoz kapcsolódott, illetve annak színvonalas helyi megfelelője volt — csak időlegesen, az egységes fellépés politikailag is súlyos demonstrációjaként nyújthatott teret a nyilvánossághoz. Az irodalmi folyamat — helyileg és országosan is (gondoljunk a már más közegben megjelent 1963-as *Tiszta szigorúság* c. antológia kiegészítő, stabilizáló, a Tűztánc-mozgalmat lezáró szerepére) — az 1960-as évekkel törvényszerűen más medreket keresett magának. A szegedi egyetemi fiatalok mozgalma 1961 körül szervezetileg nemcsak azért hullott szét, mert összefogói eltávoztak Szegedről, hanem elsősorban azért, mert az 1950-es évek végén vállalt szerepét logikusan átvették a helyi irodalmi életnek, az ő tevékenységük eredményeként is megerősödött egyéb fórumai: az 1961-ben megújult *Tiszatáj*, az 1963-ban újra megindított *Szegedi Egyetem* s az Írószövetség helyi csoportja. A tehetséges második nemzedéket reprezentáló, 1963. márc. 7-én bemutatkozott *Egess!*-csoportosulás sem azért szünt meg hamarosan, mert az egyetemi Irodalomtörténeti Intézettől csak „alkalomszerű eszmei irányítást" kaptak, hanem azért, mert legjobb erői (Kassai Kelemen János, Rigó Béla, Szepesi Attila és Veress Miklós) már kezdettől a Szegedi Egyetem és a Tiszatáj neveltjei voltak, s ekkorra e fórumokon minden lehetőség megnyílt számukra, hogy sokoldalú képességeik kibontakozhassanak. Az a 8—10 éve pályátkezdő szegedi kritikus generáció, aminek fellépése ugyancsak Király Istvánék nevelő-szervező munkája nyomán, az egykori Alkotókör nyomában vált lehetségessé 1959—60-tól a Tiszatáj munkatársi és szerkesztői közösségében fejthette ki tevékenységét, s az egyetemi fiatalok a megmondhatói: alkalomszerű volt-e az az irányítás és segítés, amit a lap vers- vagy kritikai rovatától kaptak, illetve kapnak! Vitáznánk tehát azzal a nézettel, hogy az 1961 utáni periódust csak puszta szervezeti kérdésként, a felbomlás, széthullás aspektusából szemléljük. *Történetileg* közelítve a kérdéshez, *folytonosságról*, más terekre, fórumokra átcsapó folyamatról is szó van, aminek mindössze néhány sikeres megnyilatkozására utalnánk itt: a Tiszatáj új költőket bemutató akciói, a *Tiszatáj* és az *Első ének* c. versantológiák, a Fiatal Művészek a Pódiumon c. irodalmi est ez év márc. 27-én és a Szegedi Egyetem állandó térnyitása szépirodalomra, kritikára stb.

Amikor az eddigi szétforgácsolt erőket egyesítve az Alkotókör ismét szervezett formában tömörül, a fenti gondolatokkal arra szeretnénk buzdítani, hogy tradícióit és eddigi eredményeit történeti körültekintéssel mérje fel, s töltse be új szerepkörét olyan sikerrel az egyetemen belül, hogy a szegedi és az országos irodalmi életbe való átnövése is megvalósulhassék. A szegedi szépírói és kritikusi utánpótlást nagyrészt mindig is az egyetemek és főiskolák biztosították, az Alkotókör ügye így nemcsak az egyetemé s a Kommunista Ifjúsági Szövetségé — városunk egész kulturális közvéleményének gondja kell hogy legyen. A megújulás programja, amit az Alkotókör tapasztalt és tekintélyes tanár-vezetője körvonalazott, mértéktartó, reális célkitűzéseket tartalmaz. A Magyar Irodalomtörténeti Intézet, a Tiszatáj szerkesztősége és az Írószövetség Dél-Magyarországi Csoportja nevében, megvalósulásához kívánok sok sikert és ígérek további segítséget. E gondolatok előrebocsátásával nyitom meg az Egyetemi Alkotókör felolvasóestjét, ahol *Gróf József, Szabó Zsuzsa, Szeleczki Klára, Székely Ákos, Székely István, Szuromi Pál, Tandi Lajos* és *Vass Imre* írásai hangzanak el. A figyelmet valamennyien megérdemlik, ha Kafka vagy a modern merikai költészet, ha Weöres Sándor, Pilinszky vagy Gerelyes Endre hatása érződik is még írásaikon. Teljesítményük szintje — a most elhangzó írások alapján — egymáshoz mérve egyenetlen, ami persze nem baj. Az értékesebb alkotások — mint Szabó Zsuzsa novellája, Vass Imre verse, a *Luther Márton király*, vagy Székely Ákos fanyar, modern groteszkjei — remélhetőleg egészséges ösztönzést jelentenek a többiek számára.

KOVÁCS SÁNDOR IVÁN

* Elhangzott 1968. május 10-én a Bölcsészettudományi Karon rendezett Alkotókori felolvasó esten.

Vass Imre:

Egyebem sincs

Egyebem sincs csak a csend
mely átkarol mint a gonosz
[szeretők
Egyebem sincs csak a vágy
mely ölni is kész már
ha el nem szabadulhat
Egyebem sincs csak a csend
mely átölel mint a ravasz
[szeretők
Egyebem sincs csak a vágy
mely tombol és őrjít
mert el nem szabadulhat

Tandi Lajos:

Önéletrajz

Anyám elsőnek engem szült,
vérben fürödtem és mesékben.

Apám sántán jött a háborúból,
de nevetve járni tanított.

Az anyatejjel szürcsöltem
[magamba
a barackvirágok és ábécé
[szerelmét.

Apám egyetlen pofonja lódított
a jólnevelt csavargók közé.

Főiskolások szavaló-versenye

HUSZONHETEN indultak el a Tanárképző Főiskola prózamondó és szavaló versenyén május 9-én. Ám a kilenc prózamondó és tizennyolc szavaló a magyar szakosok összeségét képviselte az ismert neveket (*Benjámin* László kétszeres Kossuth-díjas költő, *Kovalovszky* Miklós kandidátus, *Pálmai* Kálmán tanszékvezető főiskolai tanár és *Turák* János főiskolai docens) felsorakoztató zsüri előtt: az irodalmi tanszék által rendezett selejtezők legjobbjai voltak ők.

A szavalók versengését figyelve azt is megállapíthattuk, hogy nem lett volna fölösleges talán még egy középdöntőt is rendezni. Úgy, szűkült volna a mezőny, és magasabb színvonalú lett volna a verseny. Ez utóbbi most meglehetősen közepesnek tűnt annak ellenére, hogy néhány kiemelkedő egyéniségre figyelhettünk fel, egy fejjel nőtt a többiek fölé Fejes Katalin és Chikán Ágnes, s nyomukban csak Hajós Teréz és Tandi Lajos tudott maradni.

Ha a verseny távlati célját nézzük, azt, hogy a magyar szakos tanárok felolvasó tudása és verskultúrája megfelelő legyen — azaz: jóval magasabb a jelenleginél —, akkor kellemes meglepetésnek tekinthetjük, hogy a kötelező vers, Illyés Üvegvilág című műve mindenkit szép és értelmező versmondásra buzdított. Paradox módon a versengésnek ez a része sokkal változatosabbnak tűnt mint a szabadon választott versek interpretálása.

Ennek oka abban van, hogy a választás nem tükrözte megnyugtatóan a főiskolások verskultúrájának sokszínűségét: mintha a magyar irodalom csak mai és — főként — csak röffel mérhető versekből állna — úgy válogattak. Részletek hangzottak el Zelk Királyából és A szavassá változott fiú kiáltozása című Juhász versből, Váci Szimfónia és Garai Új kor nyitánya című költeménye sem a legtömörebb művek közé tartozik. Valahogy úgy voltak — úgy látszik — e szavalók a versekkel, mint az egyszeri újságíró, akinek a cikk három oldalnál kezdődik. Régi irodalmunkat csupán a Kőmíves Kelemen című népballada illusztrálta, s akkor, amikor a Nyugat-nemzedék szóhoz sem jutott, valaki elszavalta Vihar Bélának a A Nihil cirkáló matróza című hatásvadász alkotását...

A prózamondók versenyét egyébként *Budai* Júlia negyedéves nyerte, második *Palágyi* István, harmadik *Balogh* Katalin negyedéves hallgató, a negyedik *Szabó* Katalin másodéves hallgató lett.

A SZAVALÓK versenyéből ezúttal *Chikán* Ágnes másodéves került ki győztesen, megelőzve a második *Békésiné, Fejes* Katalin harmadéves és a harmadik *Hajós* Teréz elsőéves főiskolást. A negyedik *Tandi* Lajos elsőéves, az ötödik és a hatodik — vitathatóan, hiszen náluk jobbak is voltak — *Makai* Irén másodéves, illetve *Péntek* Irén elsőéves hallgató lett.

V. M.

A felfegyverzett tudomány

AMIKOR AZ ELSŐ atombomba tűzgömbje a nevadai sivatag pusztasága fölé emelkedett Oppenheimer, „Az atombomba atyja" a tudományos program irányítója egy indiai vallásos ének sorait mormolta magában: „Én a halál vagyok, ki senkit sem kímél, — és lépteim nyomán megrengenek a világok." Megszületett az atomkor, amelyben a tudomány létrehozta a civilizáció elpusztításának lehetőségét először az emberiség történetében, — kezdte referátumát dr. Gombár József elvtárs, a KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Osztályának vezetője „A tudomány és technika militarizálása a kapitalista országokban" témakörrel a KISZ KB és a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem által rendezett két napos diákszemináriumon, melyen mintegy 120 fő — többségében egyetemi hallgató vett részt. A bevezető előadás részletesen foglalkozott az USA tudományos életének militarizálásával. E helyen az előadás néhány megállapítását, ismertetett tényét próbálom idézni:

Az atombombát amerikai és a fasizmus elől külföldre menekült tudósok alkották meg, emberfeletti erőfeszítéssel, mintegy három év alatt az USA kormányának 2 milliárd értékű beruházásával. Ismeretes, hogy az atombomba ledobásának nem volt jelentősége a második világháború menetében, hiszen Japán nem az atombomba, hanem a szovjet hadüzenet után kapitulált.

Hirosíma és Nagaszaki tragédiájával mégis megszületett az atomkor, vérben és pusztulásban és vele a tudósok és tudomány dilemmája. A tudományé, amely képes megteremteni a legszörnyűbb fegyvereket, de nem képes ellenőrizni felhasználásukat. A tudósé, aki munkájával a politikai feltételeit változtatja meg, de nem képes megváltoztatni a politikát. Az amerikai tudomány militarizálói ugyan gyakran hivatkoznak arra, hogy a katonai kutatások a békés termelésben is hasznosíthatók, Robert A. Solo amerikai tudós azonban kimutatta, hogy míg 1953. és 1960. között az USA-ban a kutatási kiadások gazdasági növekedést előmozdító hányadának mutatója csökkent, (1953. — 100; 1960. — 97) a tisztán katonai jellegű kiadás meredek emelkedést (1953 — 100; 1960 — 233) jelez. A nagyarányú militarizálás veszélyeire még Eisenhower is felhívta a figyelmet 1961. január 17-én mondott búcsúbeszédében — őt pedig nem lehet „elfogult pacifistának" nevezni a militarizálás kérdésében.

A TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA militarizálását az imperialista állam és nagy monopóliumok megfelelő társasviszonyban végzik.. A tudományos kutatásra fordított összeg — mely az USA-ban a háború előtt a 100 milliót sem érte el és ma 21 000 millió fölött van — a hadikutatások következtében növekszik rohamosan, hiszen egy 1962-es adat szerint az USA-ban négy tudós közül három katonai programokon dolgozik. Ma a kutatási összeg átlag kétharmad részét folyósítja az állam, a többit a mammut-vállalatok — természetesen busás profitért — éppen az állami katonai megrendelések következtében. Egy-egy óriásvállalat birtokában hatalmas kutatási szervezet van. A General Electric például több mint 20 kutató osztállyal rendelkezik, s ezek közül 1963-ban a rakéta és űrkutatási osztály egyedül 618 matematikust, 1081 fizikust, és 1031 kémikust foglalkoztatott.

A szemináriumon az előadáson kívül 29 felszólalás — közte Csongrád megyéből 3 — hangzott el, melyek a tudomány militarizálását a kapitalista országokban, a különböző tudományágak elemzésénél mutatták ki. E hozzászólások mindegyike újat, érdekeset adott a témához, helyszűke miatt azonban, még felsorolásokra sem vállalkozhatunk, csupán néhányból idézek.

A biológiai militarizálásáról érdekes előadást tartott Dr. Sántha András, orvos alezredes, kandidátus, akinek felszólalásához kapcsolódott Horváth Ferenc, a JATE Jogi karának KISZ-titkára. A részletes elemzésekből csupán két szemléltető példát emelek ki. A „Vorwärts" című bonni lap 1959. február 6-i száma a vegyi fegyverkezésről a következő adatokat közli: „rendelkezésünkre állanak olyan adatok, amelyekből kiderül, hogy az amerikai hadsereg olyan idegméreggel rendelkezik, amelyből három csepp gőze elég ahhoz, hogy legkésőbb 4 perc alatt megöljön egy embert." A lap ír egy másik hasonló fegyverről, a LSD—25-ről is, amelyből „egy ezred grammnál kevesebb elegendő, hogy egy embert szellemileg tönkre tegyen és fél kilogramm New York összes lakosságát tehetetlen tömeggé változtatná, ..."

Főcze Lajos, a KISZ Budapesti titkára mondta: Az amerikai stratégák, a biológiai fegyverek „előnyét" abban látják, hogy míg a 20 megatonnás nukleáris bomba 80 kilométer sugarú körben minden életet elpusztít; egy 200 kilogrammos baktériumbomba 800 kilométeres körzetben minden élőlényt elpusztít, de az erőműveket, épületeket, gyárakat nem károsítja. Az amerikai stratégák e cinikus szemléletéhez nem kell kommentár.

A MATEMATIKA MILITARIZÁLÁSA témakörben is több felszólalás hangzott el, köztük Nagy Péteré, a JATE TTK hallgatójáé.

S végül saját felszólalásomban az próbáltam elemezni, hogy az NSZK, mint az USA leghűségesebb európai szövetségese egész politikájában — így tudománypolitikájában is — mennyire militarista úton jár. Az 50-es évek derekán megindult fegyverkezésre az NSZK eddig 210 milliárd márkát fordított. Az NSZK katonai kiadásai 1960—64. között 75%-kal emelkedtek, miközben Angliáé, Franciaországé, „csak" 24%-kal. Atom és rakétakutatásra, az NSZK 1956-ban 25,7 millió, 1967-ben 1785,6 millió márkát fordított. A Szovjetségi Köztársaság az elmúlt másfél évtizedben tudományos irányító fórumait — a kutatások gazdasági alapjait és szerkezeti kereteit is a militarizálás fenti számokban is tükröződő ütemének szolgálatába állította.

Mind a bevezető referátum, mind a hozzászólások azonban kiemelték azt is: az imperializmus, a militarizálás szolgálatába állíthatta gazdasági alapjait, a tudományos munka szerkezetét, de helyzete nehezebb a „tudósok militarizálása" terén. Sajnos tény, hogy sok tudós szolgálja a militarizmust, — tudtával vagy tudtán kívül — de azt is látnunk kell, hogy a kapitalista országok tudósai között is többen vannak, akik felemelik tiltakozó szavukat, hogy a civilizáció egyetemes tudományának valós értékeit ott nyugaton is ne a civilizáció és az emberiség önelpusztítására használják fel. Talán az ő véleményüket összegezte Hans—Joseph Mundt. „Az újvilág modelljei" című cikksorozatban, amikor így fogalmazott: „Minden olyan erőfeszítés, amely a közös emberi élet további formáinak kialakítására irányul 1945. augusztus 6-a óta tisztán önfenntartási aktus. Amióta atombomba hullott Hirosímára... a háború lehetősége már nem jöhet számításba az erők játékában." E tudósok harcát támogatják a szocialista világ tudósai, a világ haladó része, ahol a tudomány a béke védelmét, a jövőt szolgálja.

A SZEMINÁRIUM MÉRLEGÉT megvonni nem feladatom, de az meggyőződésem, jelentős volt mind hadtudományi, mind tudománypolitikai ismereteink szélesítése, az imperializmus agresszivitásának többoldalú alapos elemzése terén, és így elemzéseivel a szeminárium értékes ismereteket nyújtott a mindennapi politikai munkánkhoz is.

DR. KONCZ JÁNOS

Uj otthonok öröme

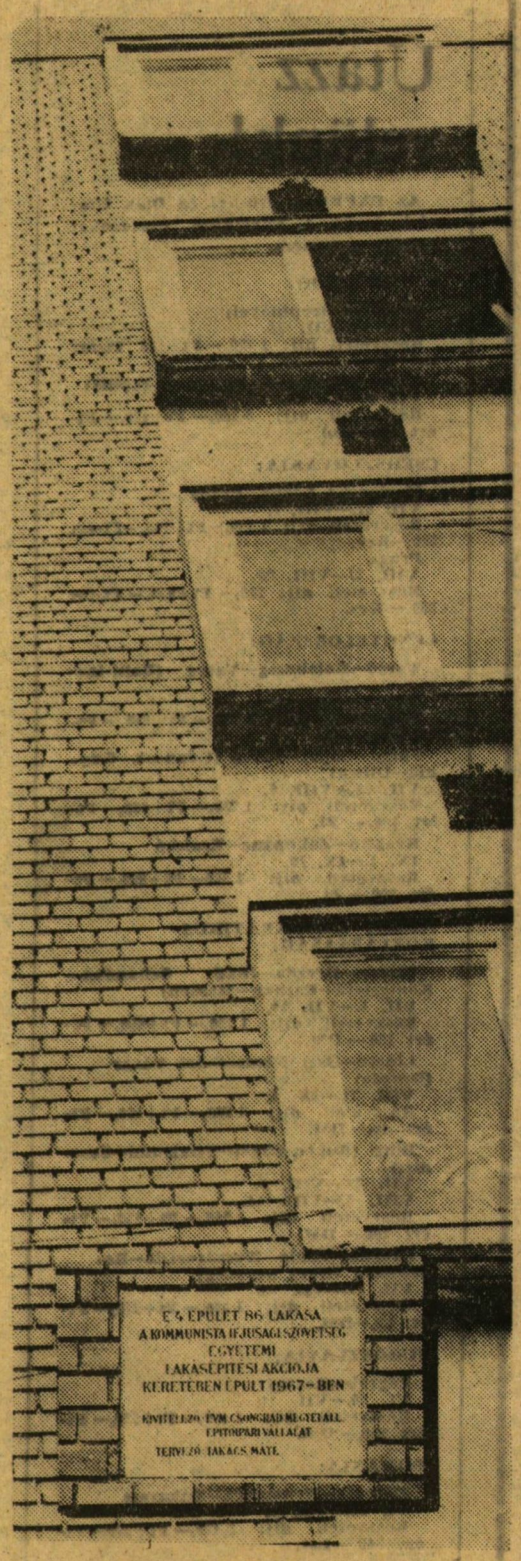

Négy épület. Teljesen egyformák. Újak. Összesen nyolcvanhat lakás. A betűjelük: A, B, C, D... A sor vajon folytatódik-e a következő években? A tervek már megvannak. Hírlik, hogy a második ütem építéséhez rövidesen hozzákezdenek. Kijelölték a harmadik ütemben épülő lakások valószínű helyét is. A sor tehát folytatódik. Probléma nélkül? Eddig sem volt semmi problémátlan. Csak a beköltözés öröme talán. Eddig: az ötlet születésétől az első megvalósulásig.

□

Ez az „A" épület. Csengőtábla. A lakó neve mellett csengőgomb. Ha nem vagy benne biztos, hogy akikhez jöttél otthon vannak, csengetsz. Nem kell esetleg hiába fölmenned a negyedik emeletre. Kitűnő! Hát még ha a lakó fentről vissza is tudna csengetni. Neki sem kellene esetleg hiába lejönni, ha tán gyerekek szórakoznak a csengetéssel, vagy valaki más gombot nyom meg tévedésből... No, majd a második ütemnél, a tízszintes épületnél erről is gondoskodnak, kaputelefonnal.

Dr. Bárány Ferenc. A Szegedi Orvostudományi Egyetem Marxizmus—Leninizmus Intézetének tanársegédje.

Becsöngetek a lakásajtón. A feleség éppen takarít. Szombat délutáni nagytakarítás. Azok „szórakozása" akik hétközben csak este érnek haza, napközben dolgoznak. Ő Makón tanít, a gimnáziumban.

— Csodálatos itt minden — mondja ragyogó szemmel — higgye el, három évi albérlet után minden csodálatos.

A férje hellyel kínál. Beszélgetünk. Arról, hogy a lakásátadásokat nem télen kellene csinálni, meg hogy lehetőleg minél kevesebb határidő-bizonytalansággal.

— Az már egyszerűen idegtépő volt — mondja — hogy hányszor tolódott későbbre a mi beköltözésünk. November, december közepe, karácsony, újév... Voltak, akik felmondták az albérletüket a biztosra ígért költözés reményében. Aztán vándorolhattak heteken át, mint a nomádok. Mi sem vártuk meg a munka teljes befejezését. Az egyik szobában még csiszolták a parkettát, de mi a másikba már beköltöztünk.

A lakás két és fél szobás. Pontosabban: két szoba és étkezőfülke. Összkomfort. Valóban szép, kellemes otthon, apró hibákkal együtt is az. Hibák... Az ablakot a bukóablakos megoldás miatt nehéz nyitni és különösen emeleten kockázatos tisztítani. Elnagyolt itt-ott a kivitelezés is: görbék az ajtókeretek, nehezen csukódnak az ajtók, a beépített szekrények „beépítése" sem stabil mindenütt. S aztán a szerelők, festők, parkettázók lezsersége: összekarcolt fürdőkádak, befestékezett zománclapok, elpötyögtetett parkettléc-ragasztó.

— Úgy vagyok ezekkel a dolgokkal — mondja Bárány Ferenc —, hogy az ember sokmindenen maga is segíthet, ha akar. No persze, az ablakon nehezen; de azért néhány apróbb hibán sikerült „sajátkezűleg" változtatnom.

Bárányék 40 ezer forintot fizettek az indulásnál „belépőként". Havi rezsijük átlagosan 1200 körül van. Nem kevés pénz ez. S lehetne-e lefaragni belőle valamit? Lehetne. Például, a társadalmi munkával, aminek a lehetőségét kihasználni itt az első ütemnél elmulasztották. Akinek van pénze, az nyilván nem vállal fizikai munkát. De aki négy-öt helyről kéri kölcsön a belépő összeget, s aztán hosszú esztendőkön át csak az adósság törlesztéséért dolgozik, az a jövőben is szívesen vesz majd nyilván mindenfajta könnyítési lehetőséget.

□

A Szegedi Orvostudományi Egyetem és a József Attila Tudományegyetem KISZ-bizottságai 1964-ben felmérték a fiatal egyetemi oktatók lakásviszonyait. A párhuzamos felmérésekből kiderült, hogy a két egyetemen összesen több mint 200 fiatal oktató lakásproblémáját kellene sürgősen megoldani. Egyetemi-káderpolitikai gonddá nőtt ez a szám. Segíteni kellett! De hogyan? Talán egy társasház-építési akcióval... Így fogalmazódott meg az ötlet négy évvel ezelőtt lapunk egyik glosszájában, s attól kezdve mostanáig állandóan figyelte a szerkesztőség az akció útját, reális lehetőséggé növekedését, majd pedig a lehetőség gyakorlati megvalósításának körülményeit. Négy év. S mennyi vitatkozás és egyezkedés, mennyi tárgyalás különféle fórumokon, mennyi utazás és levelezés. Mennyi fölemésztett energia! Megérte. Akik végigcsinálták, jobbára önzetlenül, azok is ezt vallják. A feljegyzés, amit a szervezésről készített az intézőbizottság két elnöke, dr. Kékes Szabó András és dr. Maráz Vilmos, száraz szűkszavúságával, számaival, pontos adataival is regény lehetne: a szívósság, a kitartó, konok következetesség regénye. S a társadalmi összefogásé is, a közösség együttérző támogatásé, ami nélkül e négy épület nem adhatna ma sem otthont 86 családnak.

□

Negyedik emelet 2. ajtó. A „C" épületben. Itt lakik dr. Tamás Attila, a József Attila Tudományegyetem Irodalomtörténeti Intézetének docense.

Itt is a feleség tessékel beljebb. A férj épp egy polcot szerel az éléskamrában. Nagyobbik kislányuk — hároméves múlt — babakonyhával játszik. Főzi a vacsorát. A kisebb pedig sírdogál. Etetés ideje van, meg tán a pelenkával is baj van. Ő tíz nappal ezelőtt született.

— Költözés előtt — mondja Tamás Attila — mi is bent laktunk egy ideig az intézeti dolgozószobámban. Ráadásul az Ady téri épület tatarozása-festése idején. Elkeserítő volt valóban a határidők többszöri változása. De ha meggondolom, más építkezésekhez, általában az építőipar jelenlegi munkatempójához viszonyítva a mi építkezésünk még így is a leggyorsabbak közé tartozott. Mi 50 ezer forinttal léptünk be az építtetők sorába, a havi rezsink pedig átlagosan 900—1000 forint. A lakás két szoba és étkezőfülkés. Nagyon szép. Jó érzés végre a saját otthonunkban lakni.

S a hibák?... Hol nincsenek hibák? Mindenesetre jó volna, ha a házakhoz már most nemcsak az Alföldi utca felől lehetne bejutni. Jó volna, ha a nagyobb, öt-hat éves gyerekeknek játszóhelyet lehetne lenn az udvaron kialakítani. Kicsi és célszerűtlen a babakocsi- és a kerékpártároló. A tágas barkácsoló-helyiségeket viszont nem használják. S még egy, nem is a lakóknak kellemetlen momentum: még nem szerelték fel a lépcsőházban a földszinten a postaszekrényt. A postásnak naponta végig kell járnia négy épület lépcsőházát.

□

A hibákról még az átadás idején készült egy hibajegyzék. Úgy hallottuk több mint 200 tételt sorolnak fel benne. Ezek zömét már kijavították, más részüket (a már említetteket) maguk a lakók hozták rendbe. De ki tud például azon segíteni, hogy a garázsok ajtaja keskeny, s csak néhány kocsitípus (Volkswagen, Trabant, Moszkvics, Skoda) fér be rajta. Mások — hiába van garázsuk — nem tudják használni. Nincs betonozott terű kocsimosó hely sem, ahol van vízlefolyó, s nem kell sarat dagasztani. Hiányzik az Alföldi utcai bejáró megfelelő jelölése, a házak közötti utak keskenyek, arról már nem is beszélve, hogy a földszinti lakások inkább alagsoriaknak sikerültek. Sok ilyen problémát felsorolhatnánk még, amik alapos megfontolása, itteni korrigálása és az újabb ütemeknél való kiküszöbölésük feltétlenül szükséges.

□

Dr. Szolcsányi János tanársegéd orvosegyetemünk Gyógyszertani Intézetében. Három és fél szobás lakásukban ketten vannak. Pontosabban — amint szokták mondani — még ketten. Mert várják a harmadikat. A gyermeket. Ők is albérletet hagytak ott, 83 ezer forint volt a belépő összegük. A lakáshoz garázs is van: a Volkswagennek.

— Az első napokban — meséli — csak járkáltunk egyik szobából a másikba és tervezgettünk, hol mi fog majd állni. Csodálatos érzés a saját otthonunkban lenni. Valahogy másnak, komolyabbnak, felnőttebbnek érzi így magát az ember. Nem is volna semmi panaszunk, bár még előtte vagyunk a garanciális javításoknak, ha nem volna valami baj a gázvezetékkel. Különösen olyan napokon, amikor a várható fogyasztás miatt nagyobb a gáznyomás, érezni a gázszagot. Alighanem a tömítések szivárognak. Ezt sürgősen rendbe kellene hozatni.

□

Alaposan eltelt az idő a három beszélgetéssel. Három a nyolcvanhatból. Rész a közös örömből, s rész a közös bosszúságokból. Három család megváltozott, körülményeiben nyugodtabbá, kellemesebbé lett élete. S talán ez a találkozás, a beszélgetések leglényegesebb tanulsága. Hogy megérte vállalni az anyagi áldozatot, a küzködést, a hosszantartó takarékosságot. Ezért a nyugalomért, ezért az otthoni biztonságért, ami nemcsak a kiegyensúlyozott családi élet, de a sikeres alkotómunka feltétele is.

PAPP LAJOS

BETŰK, EMBEREK

A JÁRDÁN fehéren villognak a mésszel írott betűk. Ki írta oda? Ki tudja. Aki kezébe vette az ecsetet, hogy kiáltásként a járdára fesse a kimondhatatlan, fojtogató érzést, már messze jár. Csak a mésszel írott betűk villognak fehéren a járdán.

A nappal embere átlép felette. Nem látja meg, vagy nem akarja látni. Fut saját kis ügyei után. Apró és nagy gondokon töpreng: munkabér, prémium, fridzsider, ház, autó, utazás, protekció. Ház, utazás, prémium, televízió, protekció, munkabér autó. Minden körbeforog, képekként váltják egymást a gondolatok és ebben a forgásban pénz csörög, önzés, egyéni érdek. Pénz, amit munkával meg lehet keresni, spekulációval meg lehet szerezni, amit élire lehet állítani, csomóba rakni, megszámolni és vásárolni érte: házat, autót, szerelmet, protekciót.

Az ég derült és nyugodt. Hiszen béke van. Itt béke van. Itt. S ez a nappal emberének elég. A mésszel írott betűk nem zavarják.

A gyermek jön. Kezében táska, iskolapadok fegyelmét levetve játékot keres. A fehér betűk vonzzák. A rejtett csodákat kibontó képzelet felismeri a betűk rejtette játék lehetőségét. A könyv papírlapjain sikló mutatóújj itt nem segít. A méter magas, araszszi vastag betűket csak bejárni lehet. Az N szárán kezdi, a G-re úgy lép át, csak a fehérre léppen. Az U-t csak egyszer járja körbe, az Y-nál lemegy, féllábra áll, vigyázva fordul, cipője ki ne csússzon a meszelt vonalból. Az E-nél töprengve áll meg, mielőtt nekiindul. Az N már ismerős. A V túl messze van, két lábbal egyszerre, helyből ugrik át s boldog, hogy sikerült. Az A-t kétszer is bejárja, ügyel, semmit ki ne hagyjon, az N-en gyorsan fut át, talán már únja is. Újból egy ugrás, a T új játékot ígér, az R-en örömmel szökken át, az O-nál izgalommal sürgeti magát, az I a cél már, győztesen halad át, szinte futva. Felkapja táskáját és siet haza. Csak a betűk maradnak a járdán. Vádlóan, megsározottan. A nappal embere átlép felette.

A GYERMEK nem érti. A gyermek nem felelős! Egyszer majd felnő és elrendezi maga körül a világot. Ma meszelt betűkre, holnap az apák emlékére tapos.

JANURIK TAMÁS

Ungvári élmények

Az Ungvári Egyetem Történettudományi Diákköre meghívásának eleget téve a Tanárképző Főiskola történettudományi diákköre — 16 hallgató — és a tanszék oktatói 1968. április 7—14-ig Ungváron tudományos diákköri konferencián vettek részt.

A konferencián elhangzott előadások, felszólalások elsősorban a tudományos diákkörök helyzetével, a korszerű tudású szakemberképzésben betöltött szerepével a két testvérintézmény diákkör kapcsolatainak lehetőségeivel foglalkoztak.

A senki földjén

Valljuk meg őszintén, mindenki izgul, amikor elhagyja szülőföldjét, a jól ismert, a máskor elég unalmasnak vélt környezetet. Olyan érzés ez, mint amikor az ember első vizitre megy. Milyen lesz a fogadtatás, milyen emberek lesznek ott, jól fogja-e érezni magát? A másik. Az ilyen nyápic, a hivataloktól, egyenruhától fázó filiszter idegesen kapkod okmányai után, magában végiggondolja apró bűneit, mihelyt meglátja az első határőrt, vámtisztet. Pedig nincs ok az aggodalomra.

Film, sajtó, rádió

Idegesen gyújtunk rá az utolsó hazai cigarettára. Na végre, megérkeztünk. Tapasztalt világjáróként kaparjuk elő igazolványunkat. Kilépünk a váróteremből. Hirtelen idegen lányok, fiúk ugranak a nyakunkba, s arra ocsúdunk, hogy virágot szorongatunk a markunkba. Magunk se vettük észre, és a bemutatkozáson átestünk. Új ismerőseink hirtelen megállítanak bennünket. Nem értjük miről van szó. Felberreg egy felvevő. Erre igazán nem számítottunk. Röpke percek alatt filmsztárok születnek. Aztán buszba ültetnek bennünket, tanárainkat pedig autók röpítik Ungvár felé. Első pillantásra is nagyon szép város. Bemegyünk a kollégiumba, no itt semmi különös. Úgy látszik, ez mindenütt egyforma. Megyünk ebédelni, az orvosok menzáján eszünk. Itt sincs semmi különös, persze nem kis izgalommal ülünk asztalhoz. Hirtelen rákvörös arcú angolok jelennek meg a szemem előtt, ahogy a halászlével küszködnek valahol a Dunakanyarban.

„Vándor állj meg..."

A zónaidő eltérését még mindig nem szoktuk meg. A menzát annál inkább. Az itthonit — enyhén szólva — nem hiányoljuk. Kora délelőtt. Kimegyünk a temetőbe. Ismét berreg a felvevőgép, de most komor arcok kerülnek a celluloidra. Hatalmas lépcsősoron lépegetünk felfelé egy diadalívhez. Semmi mesterkéltség, nincsen szükség szavakra. Letesszük a koszorút. Az a húsz perc több nyomot hagyott bensőnkben, mint a többé-kevésbé sematikus háborús filmek.

Párbeszéd

A terem zsúfolásig megtelt. Az igazi ismerkedés még csak most kezdődik. A vendégeké az elsőbbség. Tolmács fordít: az első előadó Sipos József a Szegedi Tanárképző Főiskola történelmi tudományos diákkörének tagja... Nézem a hatást. Az első percek után udvarias, szórakozott pillantások. Ó, hát persze — nem értik! Ismét a tolmács következik. Megváltoznak a tekintetek. Látszik mindenki mérlegel. Mennyi munka lehet benne? Mi a valóban új? Egész érdekes! Ilyesféle gondolatok olvashatók le az arcokról. Előadó előadót követ három napon keresztül. De nem unalmas. Főleg akkor nem, ha kezdődnek a hozzászólások. A konferencia mérlege? Még elég nehéz nyilatkozni. Náluk sokkal több a régészeti téma és a legújabbkori tárgyú dolgozat. Viszont a társadalmi struktúra kérdéseiben — úgy láttam — mi otthonosabban mozogtunk.

Költészet Napja

Igen. József Attila versek szólalnak meg magyar nyelven, magyar diákok tolmácsolásában. Kényes kérdés? Nem. Bár mindenütt így realizálnák a lenini nemzetiségi politikát! A helyi ukrán írószövetség (mert magyar is van!) elnöke emelkedik szólásra. Sajnos, nem értem mit mond. De egyszerre felkapjuk a fejünket, József Attila verset szaval hibátlan magyarsággal, fejből! Azt hiszem, mi tapsoltunk ott a leghangosabban. Feledhetetlen pillanat volt. S ez sem szórványos eset.

Nosztalgia

Indul a vonat. Annyi mindent kellene még egymásnak elmondani. S ahogy már az ilyenkor lenni szokott, nem tud szólni senki. Újra a nyomsáv. Beállítjuk az órát Közép-európai időre. Arra gondolunk, milyen jó lenne, ha nem lennének határok, s a világ minden fiatalja gyakran találkozhatna. Mert szép a népnek barátságát emlegetni, de még jobb, ha gyakorolják!

BOHONY NÁNDOR

Nálunk, a dzsungel mélyén

Nálunk, a dzsungel mélyén ritka dolog a betegség. A kollegáim többnyire végelgyengülésben múlnak ki. Természetesen nálunk is vannak emellett balesetek. De ezek egyáltalán nem olyan veszélyesek és jóval ritkábbak is, mint itt. Úgy hallottam, mégis ezt a világot nevezik „civilizációnak". Furcsák az emberek.

Így morfondíroztam magamban, miközben óvatosan lépkedtem a Tiszaparton.

— Szervusz, Tigris! — üdvözölt egy újdonsült medikus ismerősöm.

— Hapci! — válaszoltam, s nagyon meglepődtem ezen, hiszen semmi sem csiklandozta a bajszomat. S mintha az orromból is folyt volna valami. Nem vagyok mai tigris, de ilyesmi még nem történt velem.

Ne rémüldözz, Tigris! — nevetett ismerősöm, miközben mancsomba nyomott egy négyszögletes kendőfélét. — Töröld bele az orrodat!

Sajnáltam bepiszkítani, de nem akartam neveletlennek látszani.

— Mi bajom van? — érdeklődtem aggodalmasan.

— Semmi az egész! INFLUENZA. Nálunk ez mindennapos betegség.

BETEGSÉG! No tessék! Íme a civilizáció áldásai! Micsoda szégyen lenne, ha megtudná a rokonság!

— Segíts rajtam! — néztem kérlelően barátomra.

— Mi sem egyszerűbb — felelt s elindult egy nagy magas épület felé. Vegyes érzelmekkel sántikáltam utána három lábon, negyedikkel az ORRTÖRLŐT szorongattam.

Beléptünk. Medikus barátom egy kígyó ügyességével (és ravaszságával) egykettőre átcsúszott a veszélyes területeken.

— Orvossztanhallgató vagyok — sziszegte, ha valahol feltartóztatták. Sokan a lépcső aljában álltak. Megkérdeztem:

— Ők nem jöhetnek be?

— Nem, ők kívülállók. Nem tartoznak az ORVOSOK NÉPÉHEZ.

— Akár a dzsungelben! — fújtam egy kissé megkönnyebbülten.

Csakhamar egy orrfacsaró szagú terembe kísért vezetőm. Egy asztal mögött ült az ORVOS. Kissé fiatalnak tűnt.

— Tehát influenza — állapította meg tárgyilagos rövidséggel, miután kísérőm bemutatott. — Nyissa ki a száját! Tonsillitis! Ki kell venni a manduláját! — mondta ellentmondást nem tűrő hangon.

— De hisz már egyszer kivették! — emlékeztem a mamámra, aki még torokfájós kölyökkoromban megszabadított ezektől a micsodáktól.

— Khm! — köhintett zavartan az orvos. (Ő is influenzás?) — Tudja kedves Tigris Beteg Úr, ez a harmadik torok, amit életemben látok. Nem csoda, ha nem tudom megkülönböztetni a mandulát az uvulától.

— Bár nem tudtam, mi az az uvula, kissé elcsodálkoztam.

— De hisz hat évig tanult az egyetemen!

— Ugyan! — legyintett rezignáltan. De nem embereken. Kutyákon. Túlaltattuk, megdöglöttek, nem volt baj, csodálkozik, hogy nehezen tudunk leszokni erről a szemléletről?

Csíkos bundámra mondom, megremegtem, mint aki veszélyt érez.

— Beteget nem is láttak a hat év alatt? — érdeklődtem félénken.

— Dehogynem! Van úgynevezett gyakorlati oktatás. Belgyógyászatból például tizenkét nap.

— Havonta?

— Dehogy! Évente!

— Hukk! — csuklottam egyet. — És olyankor egész nap a belgyógyászaton dolgoztak?

— Nem, nem! Csak délelőtt. Két-három órát.

— Hukk! — Innom kellene egy kis vizet.

Közben orvosom valami csövet dugott a fülébe, másik végét a mellkasomhoz nyomta.

— Gyorsan ver szíve. Systolés zörejt is hallok.

— Soha semmi baja sem volt a szívemnek! — emeltem fel tiltakozón a mancsom. Hallgatott már egyáltalán a doktor úr szívet? — kérdeztem az előbbi tapasztalatok alapján.

— Még nem. Csak lemezen. Azok pedig kicsit recsegnek. Nem tudja az ember melyik a szívhang, melyik a recsegés.

Hirtelen úgy éreztem, hogy valóban gyorsabban kezd verni a szívem.

— No ebből elég! — mordultam rá haragosan. Világos, hogy a doktor úr tréfál velem. Ne mondja, hogy egyetlen orvostanhallgató sem hallgatott még szívhangokat.

— Dehogynem! A szerencsésebbek. Tudja, kedves Tigris, hogy hányan voltunk az évfolyamon? Kétszázan! Szorozza meg hattal, az ezerkétszáz. Ha a csoportunk bement egy kórterembe, néhány betegnek ki kellett jönnie. Műtéttan gyakorlaton öt hallgatónak jutott egy kutya. S a sterilitás a zsúfolság miatt csak illúzórikus lehetett. A második turnus után a kutyák peritonitisben szenderültek jobblétre. A szülőszobán alig győztek szülni az asszonyok, hogy a jövő orvosainak legalább a szülés látványá-t biztosítsák. S korán kellett felkelni annak, aki egy műtétet közelről akart látni, vagy uram bocsá' asszisztálni benne. Én negyedéves koromban szedtem először — és jó ideig utoljára — varratot. Az ápolónők kárörvendő mosollyal lesték az injekciostűt remegő kezünkben.

Ezek után én sem ragaszkodtam az injekcióhoz. Azonban e világi megfigyeléseim alapján még egyet kérdeztem:

— Ez minden magyarázat? Vagy a lehetőségek keretein belül sem követelték meg elég szigorúan a gyakorlati tudást?

— Sajnos ez a kérdés nagyon is helyén való. — hangzott a válasz.

Búcsúzóul mancsomba nyomott egy cédulát.

— Ebből a gyógyszerből vegyen be háromszor két szemet.

Később csodálkoztam az utasításon, mert a gyógyszer folyékony volt. — Biztosan háromszor két kanállal kell bevenni — gondoltam, s így is tettem. A náthám nem múlt el, sőt más furcsa dolgok is történtek velem. Később egy vegyész barátom analizálta az üveg tartalmát. Azt mondta, ricinusolaj.

TIGRIS

Kínos Art Kino

Egy régi és nemes kezdeményezés fuldoklik. A JATE hallgatóit nem izgatja a filmművészet, s egyáltalán a művészetek. Aki az 1967/68-as tanév első féléveiben, s az ideiben is szorgalmasan látogatta az Art Kino előadásait, az sajnos, azt a szomorú tapasztalatot szűrhette le: a hallgatók közömbösek a film iránt.

Miért ez a nagyfokú érdektelenség? Ahhoz, hogy a kérdésre válaszoljunk, nem hiszem, hogy elegendő lenne e közömbösség okául az egyetemi ifjúság magatartását emlegetni. A francia újhullámos filmek évekkel ezelőtt telt házak előtt peregtek, sőt időnként második előadást is kellett beiktatni, hogy az igényeket kielégíthessék. Kovács András Falak című filmjének ősbemutatójára is zsúfolásig telítődött az auditórium maximum, nem is beszélve az utána rendezett vitáról.

Gyenge a műsor?..

Mi az oka akkor annak, hogy az eddig vetített két csehszlovák filmet még száz ember sem tartotta arra érdemesnek, hogy megnézze? A válasz egyszerű: gyenge a műsor, az Art Kino nem tölti be rendeltetését. A jelenlegi félévre csehszlovák és lengyel filmeket hirdettek, köztük igen érdekes, neves alkotók által készített produkciókat: Ivan Passer, Ewald Schorm, Jerzy Skolimovski egy-egy filmjét. Egyelőre azonban úgy fest a helyzet, hogy csak újságok hasábjairól értesülhetünk e rendezők tehetségéről, mert az Art Kino az ígért sorozat helyett de Sica filmjeire váltott át.

De Sica jelentős egyénisége a világ filmművészetének, de bemutatásra kerülő alkotásai 10—20 évvel korábbi készítmények (Fiúk a rács mögött, 1946, Csoda Milánóban, 1950), s azóta minden vonatkozásban sokat fejlődött a filmművészet. Ezek a filmek múzeumba valók. Tévedés ne essék, művészi értékeiket cseppet sem akarom kétségbe vonni, de az Art Kino feladata, úgy vélem, nem elsődlegesen az, hogy filmtörténetileg jelentős, de mégiscsak múzeális értékeket mutasson be — mert erre a célra rendelkezésre áll a jól működő filmmúzeum —, hanem, hogy ízelítőt adjon a világ új, izgalmas filmterméséből, új irányzataiból (pl. free cinema, cseh új hullám, az új szemléletű jugoszláv ellenállási film, stb.), tehát olyan problematikájú alkotások fóruma legyen, amelyek a ma emberét irritálják, bonyolult egyéni, társadalmi kérdésekkel foglalkoznak, mondanivalójuk, feldolgozásuk korszerű.

Jobb válogatást!

A bemutatott két csehszlovák film az 50-es évek végén készült. Ebből következik, hogy felvetett problémáik, de különösen felvetési módjuk, filmi, vízuális ábrázolásuk és szerkesztésük nagymértékben elavult. Ráadásul köztudott dolog, hogy a művészetek közül a film az, mely a leggyorsabban avul, s veszít aktualitásából.

Jiri Weiss filmje, a Farkasverem, témájában, problémafelvetésében is elavult, s az egyébként jól végigvitt jellemábrázolás, hiteles atmoszférateremtés mellé negédes, melodramatikus felhangok vegyültek. Ez és a másik film művészi gyengeségei következtében csak erősítette azt a helytelen hitet, hogy a csehszlovák filmek rosszak.

Pedig 1963-tól kezdődően nagy megújulás volt a csehszlovák filmművészetben, s ennek értékét számtalan fesztiváldíj jelzi. Hol vannak hát a cseh „csoda" filmjei? Ígértek belőle néhányat: Schorm Mindennapi bátorság-át, Passer Intim megvilágításban-ját — de érthetetlen módon megváltoztatták a műsort... Talán jobb válogatással, komoly és felelősségteljes propagandával meg lehet menteni a fuldoklót!

SULYOK LÁSZLÓ

Sportoló bölcsészek?!

Jónéhányan csodálkozva álltak meg nemrégiben az Ady-téri arénából fölcsapó csatazaj hallatán az utcán. Sokan tették fel a kérdést: „Hogy mi? Sportoló bölcsészek?!" A hitetlenkedőket saját szemük győzte meg, amikor a palánkon belülre kerülve focizó bölcsészlányokat láttak. A jó kis mecs után elégedetten távozott a publikum, de azért sokakban fennmaradt a kérdés: „Véletlen volt ez vagy szemfényvesztés? Vagy mégis megmozdultak volna sokéves egyhelyben topogás után? Milyen egyáltalán a BTK sportélete?" Az ilyen és hasonló — mindenképpen időszerű — kérdésekről szeretnénk rövid összefoglalóban választ adni vagy keresni.

A Gólyabajnokságon és a November 7 Kupában az atlétika kivételével minden számban szerepeltek csapataik. A rendelkezésre álló játékosgárda eleget tett az erőviszonyokhoz mért lehetőségeinek. Az atlétika? — Igen; ezt a mostohagyermeket kell a következő évtől sürgősen „örökbefogadni" és legalább annyi szeretettel ápolgatni, mint ezt a bölcsészek az asztalitenisszel teszik. A két kollégiumban és a Karon, s a társkollégiumokkal való bajnokságok igen színvonalasak voltak és egy-két tehetséget is ígérnek egyetemünk asztalitenisz csapatának — talán a SZEAC illetékeseinek is érdemes lenne „felfedezni" őket.

Mint ahogyan érdemes odafigyelni arra a kezdeményezésre is, amely „A kollégium a KISZ-munka bázisa" elv alapján a Kar sportéletét a két kollégiumra építi. A Móra Ferenc Kollégium és a József Attila Diákotthon lakóinak kb. 60—70%-át mozgató rendezvények (fiúknál: sakk, asztalitenisz, szobánkénti labdarúgó-bajnokság, lányoknál: röplabda, asztalitenisz, sakk, labdarúgó-bajnokság) igen népszerűek, de természetesen nem oldják meg teljes mértékben a tömegsportot. Pedig annak területén kell még elsősorban nagy lépést tenni előre: mégpedig az alapszervezetek eddiginél jóval hatékonyabb mozgatásával! A lehetőségek adottak, csak az eddiginél is nagyobb kezdeményező készséggel és lelkesedéssel kell őket kihasználni! Az alapszervezetek sportolóit fokozott mértékben kell bevonni a kari sportrendezvényekbe, a SZEAC különböző szakosztályaiba — elsősorban talán a természetjáró szakosztályba — jól szervezett alapszervezeti túrákat, alapszervezetek, évfolyamok közötti vetélkedőket kell rendezni. Hathatósabb támogatást kell nyújtani a Felsőfokú Intézmények Bajnokságában szereplő kari csapatoknak, melyek eddigi ígéretes szereplésükkel méltán formálnak erre jogot. Már maga az a tény, hogy a JATE-ról az egyetlen kar a BTK amely a közelmúltban megindult bajnokságban valamenyi kiírt sportágban szerepelteti csapatait az eddiginél több figyelmet érdemel — sorozatos jó eredményeik pedig egyre meggyőzőbben bizonyítják, hogy mindent összevetve az alapozás jól sikerült és joggal számíthatunk a bölcsészek sporttevékenységének eredményes megéledésére.

SZABÓ MAGDOLNA

Utazz velünk!

Az EXPRESS Ifjúsági és Diák Utazási Iroda a következő utazásokat ajánlja a nyárra.

SZOVJETUNIÓ:

Moszkva (repülővel)
VII. 13—VII. 18.
Részvételi díj: 1 790,— Ft+125 Ft-ért 15.— Rbl.

Kiev—Odessza—Kiev (vonat-repülő)
VII. 9.—VI. 16.
Részvételi díj: 2 200,— Ft+430,— Ft-ért 30,— Rbl.

CSEHSZLOVÁKIA:

Marianske Lazne—Prága
VII. 27.—VIII. 1.
Részvételi díj: 1 130,—Ft+775,—Ft-ért 520,—Kcs.

Prága
VIII. 21—VIII. 26.
Részvételi díj: 790,— Ft+450,— Ft-ért 300,— Kcs.

LENGYELORSZÁG:

Varsó—Kołobrzeg—Varsó (Balti-tenger)
VII. 6.—VII. 17.
Részvételi díj: 1 900,— Ft+660,— Ft-ért 700,— Zl.

Varsó—Sopot—Varsó (Gdanszk—Gdynia—Oliwa)
VII. 28.—VIII. 7.
Részvételi díj: 1 780,— Ft+660,— Ft-ért 700,— Zl.

Krakkó—Zakopane—Krakkó
IX. 1.—IX. 10.
Részvételi díj: 1 580— Ft+860,— Ft-ért 700,— Zl.

NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG:

Ostran—Drezda—(Bad Schandau—Königstein—Rathen—Messen)
VII. 8.—VII. 19.
Részvételi díj: 1 750,— Ft+450,— Ft-ért 100,— DM.

Lipcse—Őszi Nemzetközi Vásár (Drezda)
VIII. 31.—IX. 5.
Részvételi díj: 1 260,— Ft+180,— Ft-ért 40,— DM.

Binz (Rügen-sziget—Stralsund—Sassnitz)
VII. 25.—VIII. 5.
VIII. 3.—VIII. 14.
Részvételi díj: 1 940,— Ft+450,— Ft-ért 100,— DM.

Drezda—Thale—Wernigerade—Regenstein (Harz hegység)
VII. 17.—VII. 25.
Részvételi díj: 1 500,— Ft+270,— Ft-ért 60,—DM.

JUGOSZLÁVIA:

Zágráb—Rovinj
VI. 30.—VII. 11.
Részvételi díj: 2 450,— Ft+520,— Ft-ért 150,— Din.

ROMÁNIA:

Mamaia—Konstanca—Bukarest
VI. 22.—VII. 3.
Részvételi díj: 2,420,— Ft+590,—Ft-ért 340,— Lei.

Jelentkezni lehet kedden és pénteken a KISZ Szeged Városi Bizottságon 15 órától 18 óráig.

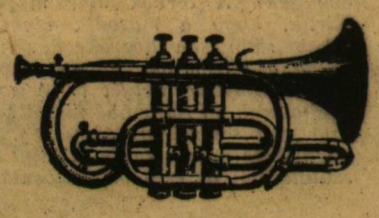

Egyetemi tűzoltók

A hagyományos járási tűzoltó versenyre felkészültek a SZOTE önkéntes tűzoltói. Az április végén vagy május elején megtartott versenyre huszonnyolc főből válogatták össze a két induló rajt. Erről és sok más fontos dologról esett szó a GH KISZ-klubjában nemrégiben megtartott foglalkozáson.

Itt adták át az egészségügyi és belügyminisztérium elismerő oklevelét és pénzjutalmát dr. Deák Ferencnek, a tűzrendészeti bizottság elnökének és Tokaji Lajos tűzrendészeti előadónak, akinek munkáját dicséri az a tény, hogy az elmúlt évben nem fordult elő tűzeset.

Volt szó arról is, hogy miért olyan nagyfokú a passzivitás a foglalkozásokon. Ennek okát sokan abban látják, hogy a tűzoltók nem a fizetésük alap órabérét kapják, hanem csak öt forintot. Azt is szeretnék, ha lenne egy helyiségük, ahol elméleti foglalkozásaikat megtarthatnák.

A márciusi karbantartó munkák, a tavaszi verseny után most a tűzoltó egység fennállásának tizedik évfordulójára készülődnek a SZOTE önkéntes tűzoltói. Ebből az alkalomból szeptemberben kiállítást rendeznek, mely híven tükrözi életüket, áldozatos munkájukat.

KONKOLY JÓZSEF

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Felelős szerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10 Telefon: 15-198, 13-500 Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-116, 13-500. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 50 fillér. Előfizetés egy évre 10 Ft.

Szegedi Nyomda Vállalat